

SĂPTĂMINAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL

ANUL IV • NR. 5 (157) • 4-10 februarie 1993 • 16 PAGINI • 45 LEI

CUM SE COMPUNE IMAGINEA ROMÂNIEI?

"La ora actuală nu există foști membri ai aparatului politic repressor în corpul diplomatic"

"A percepse opoziția ca pe un dușman este o reminiscență a trecutului"

PROCURATURA INTIMIDEAZĂ

Aflăm cu stupoare și cu indignare că Procuratura Municipiului București urmează să o audieze pe doamna Doina Cornea în legătură cu o posibilă punere sub acuzația de a fi instigat la subminarea ordinii de stat pe 27 septembrie 1991 într-o apariție la Televiziune.

La aproape un an și jumătate de la această dată, Procuratura pare să fi aflat deodată cine este vinovat pentru tulburările de atunci: doamna Doina Cornea, partizană neobosită a statului de drept și a acțiunii non-violente.

In timp ce adevărății autori ai numeroaselor evenimente singeroase din 1990 și 1991 rămîn necunoscuți, în timp ce tortionarii regimului comunist sunt lăsați fie să

plece din țară, fie să moară de bătrînețe, în timp ce mii de cazuri de corupție dintre cele mai grave rămîn necercetate, Procuratura arată cu degetul spre doamna Doina Cornea.

Evident, ceea ce se pregătește este un proces politic, prin care actuala guvernare restauratoare vrea să intimideze glasurile ce o contestă și să gasească țapă Ispășitorii.

G.D.S. și revista "22" cer Procuraturii să revină asupra acțiunii sale nesăbuite care va aduce imense prejudicii prestigiului și imaginii României.

Cerem tuturor partidelor, organizațiilor și persoanelor cu convingeri democratice să protesteze împotriva acestei mascarade.

Solidaritatea dumneavoastră este necesară acum.

**ILEANA MĂLĂNCIOIU
Ofelia,
du-te la Cotroceni!**

pag. 3

pag. 5

**ILIE ȘERBĂNESCU
Cine mai poate face
investiții?**

**GEO
BOGZA**

**la 85
de ani**

pag. 13

**TEODOR
MELEȘCANU,
ministrul de Externe, în
dialog la GDS**

**Pag.
7-10**

REVISTELE EXTREMISTE

pag. 11-12

Directorul Departamentului Viața Spirituală, Tradiții, Naționalități al Televiziunii Române, dl. Radu George Serafim, a emis o decizie datată 29 ianuarie a.c., potrivit căreia "incepând cu data de 1 februarie a.c., cele trei emisiuni ale canalului 1 de televiziune consacrate minoritatilor naționale se vor profila ca emisiuni de magazine culturale, tradiționale (etnografice și folclorice), fiind incluse și alte domenii ale vieții spirituale vizând teoriile economice, sociologice sau politologice".

Redactorii emisiunilor în limba maghiară și germană sunt de părere că minoritățile naționale în România nu trăiesc în rezervă, în "ghettou cultural", persoanele aparținând minoritatilor sunt prezente activ în toate domeniile vieții politice, sociale, economice etc. Potrivit tratatelor internaționale semnate și de România, precum și conform cu Constituția țării, ele au dreptul să-și exprime opinile fără restricții prin toate mijloacele de informare în masă, inclusiv televiziunea.

Cele două redacții vor contesta decizia la Consiliul administrativ al TVR și la directorul general. De altfel, în RTVR numai directorul general are dreptul să emită "decizii". Tendința de a priva aceste emisiuni de conținutul legat de viață cotidiană, de problemele sociale și politice ale minoritatilor datează de mai bine de un an, dar este pentru prima oară cînd această încălcare a libertății de exprimare a opinilor a fost formulată sub formă de decizie scrisă.

FUNDATAȚIA MEDIA M.G.R.

**"Patul conjugal"
de
MIRCEA DANELIUC**

pag. 14-15

30 ianuarie 1993

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

■ În ceea ce privește cazul doamnei Doina Cornea, în ziua de 2 februarie, procurorul-șef al Municipiului București, dl. Viorel Spînu, a declarat următoarele: "Procuratura Municipiului București este competentă teritorial și material să efectueze urmărirea penală în acest dosar, d-na Doina Cornea fiind reclamată pentru săvârșirea infracțiunii de instigare la infracțiunea de subminare a puterii de stat. Aceasta este o infracțiune care revine spre competență organelor de procuratură civilă, deci a Procuraturii Municipiului București. În acest dosar, procurorul Miclescu Adrian a emis cărtie la 14 ianuarie, invitând-o pe această cale pe d-na Doina Cornea la sediul Procuraturii la 8 februarie. Procurorul a acționat operativ, ca în celelalte dosare, el revenind din concediu cu cîteva zile înainte de data de 14 februarie. Sigur că a lăsat un interval de 3 săptămîni în momentul emiterii cărtiei și momentul cînd d-na Doina Cornea ar fi trebuit să se prezinte la această unitate de procuratură, pentru ca să fie timp suficient.

Trebuie să mai spunem că suntem în fază actelor premergătoare, nicidcum nu ne aflăm în fază unui proces penal cu urmărire penală începută și cu calitate de învinuit. Dosarul a stat aproape un an de zile la organele de poliție, timp în care au fost audiate doar două persoane în calitate de martori, dosarul ne-a fost declinat prin Direcția Procuraturii Militare și declinarea este perfect legală și temeinică, pentru că, aşa cum am spus, au intervenit modificări în procedura penală și competența revine procuraturilor civile.

În cazul în care d-na Doina Cornea se află în imposibilitatea unei deplasări la București, împrejurare despre care am luat cunoștință din presă, avem modalități stabilite prin Codul român de procedură penală care să ne permită să efectuăm audierea la domiciliu. Urmează să așteptăm data de 8 februarie, iar după aceea o să procedăm în condițiile legii.

De asemenea, pentru opinia publică aș vrea să mai fac o precizare: în acest caz, datează fiind sesizarea organelor de procuratură, nu ne aflăm în situația în care acțiunea penală să se poată opri la cerere sau printr-o altă modalitate".

■ RĂZBOIUL MICROFOANELOR

Așa cum era de așteptat, și clădirea Fundației Soros este blindată cu microfoane. Ultimul l-a montat acum cîteva zile un "lucrător" venit să repare fax-ul. Dar tot caloriferele rămîn locul predilect... Tocmai de aceea ne-am gîndit că echipa Evenimentului zilei ar putea să vină și pe la noi, la GDS și "22", nu de alta, dar caloriferele noastre curg din plin și nu vrem să aducem pe această cale prejudicii mijloacelor din dotarea SRI.

Vă așteptăm nerăbdători! ("22")

■ Luni, 1 februarie a.c., la Bruxelles, primul-ministrul Nicolae Văcăroiu a semnat Acordul de asociere a României la comunitățile europene, act politic suplimentat și de semnarea unui acord intermar care se referea numai la cooperarea comercială cu CEE. Excluzând Bulgaria, România era singura țară din fostul bloc socialist care nu semnase un astfel de acord, etapă obligatorie pe calea aderării la Europa unită. Dar lucrurile, în realitate, trebuie privite cu un optimism temperat, deoarece urmează o procedură complicată și îndelungată. Abia peste circa un an, după ratificarea Acordului de către Parlamentul European, de către toate Parlamentele țărilor membre ale Comunității și, bineînțelea, de către Parlamentul nostru, abia atunci se poate vorbi de intrarea în vigoare.

Avantajele asocierii sunt multiple: dezvoltarea dialogului politic între părți; sprijin concret pentru dezvoltarea economică; asigurarea cadrului pentru integrarea graduală a României în Comunitatea Europeană.

Acordul intermar are o finalitate mai apropiată. Se prevede, în special, stoparea declinului producției prin măsuri de stimulare a exporturilor. Componente esențiale ale acestui program – controlul inflației, creșterea rezervelor valutare, stabilizarea cursului de schimb etc. – creează premisele racordării economiei românești la rigorile comunitare. Dacă se are în vedere că produsele pieței europene vor intra în România cu taxe vamale zero sau reduse, este evident că se vor stimula importurile selective, ceea ce ar putea duce și la o creștere a calității produselor românești. Se mai speră o sporire a asistenței financiare.

Probabil cu total întîmplător, semnarea acordului de la Bruxelles s-a suprapus unor evenimente cu implicații majore pentru destinul imediat al României. Eforturile pentru respectarea rezoluțiilor ONU privind embargoul pe Dunăre, plus obligativitatea îndeplinirii condițiilor impuse de Fondul Monetar Internațional (în acest sens o delegație s-a aflat în țara noastră) sunt probe majore pentru actuala echipă guvernamentală. Meritul său constă, cel puțin pînă în acest moment, în împlinirea întrizie a unor lucruri care nu s-au petrecut la vremea lor și au fost de fapt inițiate de guvernul Stolojan. (MARIAN CHIRIAC)

CHESTIONAR "22"

I. În revista "22" mă interesează mai ales:

1. editorialul
2. scrisorile de la cititorii
3. cronică politică (comentariile politice)
4. accentele
5. interviul săptămînii
6. reportajele
7. documentul istoric
8. eseurile filosofice
9. eseurile culturale
10. mesele rotunde la GDS
11. pagina ultimă, dedicată evenimentelor internaționale sau prezentării țărilor străine

12. actualitatea culturală
 - a) viața literară, artistică
 - b) cronică de carte
 - c) relatările despre expoziții, concerte, alte evenimente culturale
 - d) cronică de film
 - e) cronică de teatru

II. Ce personalități v-ar interesa să răspundă în revista "22" la "Interviu săptămînii"?

III. Care sunt autorii pe care obișnuiești să-i urmăriști în revista "22" (în ordinea preferințelor)?

ANUNȚ

Revista "22" anunță, pe data de 2 martie, un concurs pentru posturile de redactor și reporter. Interviurile cu cei interesați vor avea loc în fiecare miercuri după ora 15, la sediul redacției din Calea Victoriei nr. 120. Relații la telefon: 614.15.25.

UNITER

anunță

Întîlnirea - Spectacol

prilejuită de aniversarea actorului
VICTOR REBENGIUC
la împlinirea vîrstei de 60 de ani.

Luni 8 februarie, ora 19, în sala
"Toma Caragiu" (Icoanei) a Teatrului "L.S. Bulandra"

Victor Rebengiuc va fi invitatul actorilor Valeria Seciu, Ion Caramitru, Irina Petrescu, Leopoldina Bălanuță, Virgil Ogășanu, Oana Pellea, George Constantin, Cornel Scripcaru, Gheorghe Cozorici, Silvia Popovici, Mariana Buruiană și, precum și al unui mare număr de regizori, scenografi, operatori, muzicieni, printre care Lucian Pintilie, Dan Jitianu, Stere Gulea, Dan Grigore, Vivi Drăgan-Vasile.

O seară în onoarea lui VICTOR REBENGIUC, în care se vor proiecta fragmente din filmele sale, din spectacolele de teatru.
Nu vor lipsi, firește, prestațiile actoricești "pe viu".

ERATA

În articolul "Însemnări" al domnului Lucian Raicu, din nr. 3 (155)/21-27 ianuarie a.c., din cauza unei regretabile greșeli de corecțură, sensul unei fraze s-a denaturat complet. În coloana întâi, rîndul 15, se va citi: "Răspunsul acesta - cel mai corect cu putință (și nu "cel mai puțin corect cu putință", cum a apărut în revistă) - l-am găsit formulat (în spirit dacă nu în cuvinte) într-un interviu acordat de Norman Manea (...)".

Prezentăm scuzele de rigoare reputatului critic.

Numai 360 lei

costă abonamentele cu jumătate de preț oferite de revista "22" pentru **PENSIONARI, CADRE DIDACTICE, ELEVI, STUDENȚI, FOȘTI DETINUȚI POLITICI, VETERANI DE RAZBOI**.

Cei interesați să rugăți să expedieze prin mandat poștal suma de 360 lei pe adresa: **Revista "22" cont 45103532, BCR Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10**. Totodată, cei interesați să rugăți să trimite adeverințele corespunzătoare (talon de pensie, adeverințe de la școală etc.) pe adresa: **Revista "22" Calea Victoriei 120, sector 1, București**, cu specificarea pentru **Serviciul de Diffuzare**.

Abonamentele la jumătate de preț pentru aceste categorii de cititori (lunile ianuarie-iunie 1993) vor fi sponsorizate de **Asociația EST-LIBERTÉ**. Abonamentele din octombrie-decembrie 1992 au rămas încă nesponsorizate.

Pentru cei care nu fac parte din categoriile amintite, revista "22" asigură contractarea unor **ABONAMENTE CU REDUCERE**. Costul unui abonament ridicat de la sediu (Calea Victoriei nr. 120), cu posibilitatea păstrării exemplarelor, este de **470 lei pe trimestru**.

Pentru abonamentele expediate prin poștă, costul va fi de **600 lei**.

CITITORII DIN STRĂINATATE se pot abona la revista "22" depunind costul abonamentului în conturile noastre deschise la **Banca Comercială Ion Tîriac S.A. București**: pentru dolari în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru franci francezi în contul 4020253235 (cu specificația: **PENTRU REVISTA "22"**) sau trimînd un cec (money order) pe adresa: **Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România**. Costul unui abonament pentru zona europeană este de **72 dolari pe an** (36 dolari pe 6 luni, 18 dolari pe trimestru) sau echivalentul în orice monedă convertibilă (120 DM anual, 60 DM pentru 6 luni, 30 DM trimestrial, 400 franci francezi anual, 200 franci pentru 6 luni, 100 franci trimestrial). Pentru celelalte continente, prețul unui abonament este de **80 dolari anual**, 40 dolari pe 6 luni, 20 dolari trimestrial.

LA SEDIUL REDACTIEI PUTETI CUMPARA DIN STOC:

Numere, după cum urmează: din anul 1990 numerele 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 32, 33, 35, 38, 41, 44, iar din anii 1991 și 1992 – orice număr. Exemplarele vechi vor fi comercializate la prețul de 45 lei/ex. De asemenea, redacția "22" ține la dispoziția doritorilor "Raportul asupra evenimentelor din 13-15 iunie" (110 lei) și Ediția specială "22" – "Suspiciune de fraudă" (45 lei).

**EXCLUSIVITATEA DIFFUZARII
ÎN STRĂINATATE A REVISTEI "22"** aparține redacției revistei "22". Diffuzorii de presă neautorizați de redacție vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

Răspunsurile la chestionar se vor da după 8 aprilie, pentru ca toți cititorii noștri, din țară și din străinătate, să aibă timp să răspundă. Multumim anticipat celor ce și vor cheltui timpul și banii pentru ca să facă.

ILEANA MĂLĂNCIOIU

OFELIA, DU-TE LA COTROCENI !

Deși este clar ca lumina zilei că e **eva putred în Danemarca**, mereu se întâmplă cineva care ne reduse la genul dramaturgiei românești și la caracteristica noastră națională surprinsă de el în **Telegrame**, prin binecunoscutul pupat **toti piața endependenți**. Spre deosebire de Elsinore, originalul Cotroceni a reușit să folosească așteptarea noastră astfel încât marea tragedie pe care ar fi trebuit să ne-o asumăm să fie transformată în comedie. Deși, vorba poetului, **nu credeam să-nvăț că intr-o țară în care au fost impușcați în piață peste o mie de tineri nevinovați, atâtă lume bună mai poate să fie transformată în oameni de bine și să ajungă la caragialecul pupat piața endependenți**.

Veți spune că piesa care se joacă este altă decât tragedia la care mă gîndesc eu, de vreme ce nu a fost ucis mișelește un rege bun, ci un dictator odios; chiar dacă cel care l-a condamnat înainte de a-l judeca și era ca și-un frate și nu dovedise prin nimic că ar fi mai bun decât el. Vă înțelege că gîndiți aşa dacă aş afla că tot ce am trăit noi în Decembrie ar fi fost un simplu coșmar; că, în realitate, cel care stă astăzi pe tron l-ar fi ucis pe înaintașul său cu propriile sale mîini, turnîndu-i otravă în ureche în timp ce dormea... Dar, din nenorocire, lucrurile nu s-au petrecut aşa și tragedia noastră a fost infinit mai mare decât cea shakespeareană. Fiindcă bătălia pentru tron n-a avut loc doar în această familie, ci peste capetele mijilor de naivi entuziaști, transformați în scuturi și chemați să stea pe pămîntul nimănui, în fața gloantelor care veneau din ambele părți.

Prietenii de la răsărit ai învingătorului ar trebui să-i mulțumească în genuchi pentru ceea ce au invățat din experiența dumnealui făcută pe noi. Fiindcă împărțirea în două a KGB-ului și a glorioasei Armate Roșii s-a soldat cu deosebit de puține victime pentru un imperiu atât de mare cum era URSS. Dacă nu cumva puciul de la Moscova nu avusese la bază o înțelegere între cele două părți și eroul zilei nu acceptase de bunăvoie și nesilit de nimenei să iasă din scenă înțelegind că a trecut vremea sa.

Oricum, micuța noastră armată – despre care la 22 Decembrie am aflat (prin gura de aur a domnului Brates) că nu ar face față singură și că, prin urmare, pentru ca să-i poată învinge pe teroriști, în față ei ar trebui să stea încă o dată copiii cu piepturile goale – a pierdut mult mai mult decât glorioasa Armată Roșie și mult mai mult decât s-ar putea crede. Cu tot finalul (ce aducea aminte de alte vremuri) în care nu numai copiii naivi, ci și actorii (și actrițele) mai puțin naivi ai acestui moment istoric s-au prezentat la televiziune pe tancuri.

La cea de-a treia aniversare a "evenimentelor" din Decembrie nici spus, de la obraz, prin vocea alba ca a destinului a domnului general Militaru, că era normal să nu ne fie arătat nici un terorist, fiindcă, dacă am fi văzut unul singur, prin el i-am fi văzut și pe ceilalți.

Iată, ne-am zis, erau trași unul după altul la șapirograf și erau îmbrăcați la fel și erau înrolați în același unități speciale ale armatei. și noi care, înnebuniti de spaimea în care am fost băgați dinadins, ne-am fi pus miinile în foc că erau niște personificări ale răului atât de misterioase și de diabolice.

Iată, ne-am zis, după trei ani ne-au spus adevărul după care tinjeam că să

ne liniștească odată. Adică să ne facă să înțelegem că, de fapt, dracul este cu mult mai negru decât am fi crezut noi. Iată, a trebuit să recunoaștem, nici spus, în sfîrșit, adevărul, dar presa noastră parță nici n-a băgat de seamă. Ea scrie mai departe **vorbe, vorbe, vorbe...** Adică îi dă înainte cu aceleași considerații despre vinovăția generală, mintindu-se mai departe că semnul victoriei și strigătul entuziasmat "armata e cu noi" nu se poate să se fi născut numai din disperare și din naivitate. Deși se știe cum nu se poate mai bine că domnul general Stănculescu a devenit erou în ciuda faptului că în privința dumnealui dilema nu este (ca în cazul generalului Milea) dacă după aceea ar fi fost ucis ori s-ar fi sinucis, ci cu totul alta. Dacă mai există, cu adevărat, vreo dilemă. Fiindcă nu mai e un secret pentru nimeni că Armata a tras și Securitatea a tras și ea și înainte și după dispariția odiosului.

Iar dacă aşa stau lucrurile, cine poate să credă că el ar avea dreptul să ne mai spună că într-un fel sau altul toată lumea e vinovată sau că tovarășul Iliescu a fost mic și nu a știut nimic. Că, prin urmare, nu ar fi o eroare de neierată că dumnealui nu se află în altă parte, ci la palat.

Dar, din păcate, lumea și-a cam pierdut răbdarea cu Opoziția astă care pare să nu mai aibă nici o șansă și să-a reorientat după principiile realismului socialist adinc înrădăcinat în ea. Povestea cu teroriștii și cu cei care i-au dirijat din același loc cind intr-o parte cind în cealaltă a ajuns să nu mai impresioneze pe nimeni dacă nu a trăit-o pe pielea sa. Poate și fiindcă țara nu mai este o închisoare, ci un fel de arenă de circ în care fiecare dulce copil își face iluzia că el poate să pună mina pe elefant. În aceste condiții, cine să mai facă o tragedie din faptul că e ceva putred în Danemarca? Si ce-ar mai putea să-i spună acum printul Hamlet Ofeliei care-i iese în cale să-l îscodească pentru a afla ce este de fapt cu el. E greu de răspuns, dar un lucru e totuși cum nu se poate mai clar. În nici un caz nu poate să-i mai spună ca altădată: **Ofelia, du-te la minăstire!** Fiindcă, o fi el nebun, aşa cum își închipuie cei interesați să credă acest lucru, dar nu e și ridicol să-i ceară una ca asta acum, cind se știe că minăstirea este ultimul loc în care ar trebui să se retragă cineva dacă vrea cu adevărat să iasă din incurcările îte ale politicii din România.

În locul său, altcineva, așind că și această făptură suavă face parte dintr-un scenariu, n-ar exita să o trimîtă pur și simplu la plimbare. Dar Hamlet nu și-ar putea permite aşa ceva. Fiindcă, deși joacă rolul pe care a fost pusă să-l joace, ea îl iubește (totuși) și el este (totuși) un tânăr care nu suferă doar pentru regatul lui, ci și pentru ea.

Așa stănd lucrurile, nu-i mai rămîne decât o soluție. Să-i credă pe cei care au început să tragă într-acolo ca muștele la miere că palatul ar fi singurul loc din țară unde poti să rămîni departe de politica astă care nu e lucru curat, să renunțe și el la sine și să spună induioșat: **Ofelia, du-te la Cotroceni!**

HORATIU PEPINE

O DELIMITARE IMPROBABILĂ

Membri ai guvernului și responsabili politici ai FDSN au fost în ultimul timp chestionati cu insistență în privința complicității lor cu național-comuniști. și nici unul dintre ei nu s-a distanțat fără echivoc de partenerii lor politici, dar să remarcăm totodată că aceiași oameni nu lăsat să se înțeleagă că alianța cu PRM și PSM este întrucătiva regretabilă. Înainte de constituirea actualului parlament, Adrian Năstase sugera că FDSN nu dorește să se compromite politic foarte rapid, acceptând sprijinul unor parteneri nu tocmai onorabili, iar mult mai tîrziu, cind guvernul primise deja investitura, același Adrian Năstase, președinte al Camerei Deputaților, răspunde într-un interviu că politica este la urma urmelor arta compromisului. Pînă unde va merge acest compromis nu am aflat atunci, dar iarăși nici spus că există niște limite între care FDSN va încerca să navigheze cu abilitate.

Mai nou, Teodor Meleşcanu, ministru Afacerilor Externe, somat să dea răspuns la aceeași întrebare, declară că delimitarea la care guvernul și FDSN sănătate provocări va avea loc cu siguranță în momentul în care cabinetul

Văcăroiu își va prezenta programul în fața parlamentului. Vom asista prin urmare la o delimitare indirectă prin propunerea unui program reformist și rezonabil din punctul de vedere al libertăților civice? Să înțelegem oare că PRM și PSM vor vota împotriva programului guvernamental? Întrebarea este inutilă. Guvernul și-a asigurat deja sprijinul acestor grupări, și nu prin declarații și programe de natură să capteze adeziunea

politicii de principiu, ci prin distribuirea de posturi în administrație. Urmează și ambasadele, și e bine să urmărim acest fenomen, căci vom avea cu siguranță cîteva surprize. Faptul că Puterea acordă bonificări clientele politice poate fi acceptat în principiu, dar mijloacele prin care se realizează acest lucru au început să alarmeze. Toate procedeele comunismului balcanic se regăsesc intacte. Spațiul nu ne îngăduie să prezentăm cîteva cazuri concrete, dar iată care este scenariul după care se desfășoară epurările din cadrul ministerelor. Un funcționar dintr-un minister sau altul primește în mod discret înștiințarea că dosarul său personal ar conține elemente nu tocmai onorabile privind raporturile sale cu Securitatea. Evident, nu i se comunică nimic precis, teama va definitivă lucrul astfel început, și persoana în cauză abdică de multe ori fără să protesteze. Se întâmplă însă să nu se resemneze și se mai întâmplă să aibă prieteni și rude apropiate printre deputații FDSN, și atunci lucrurile se lămuresc: se fac, chipurile, verificări și se constată că dosarul său nu conține nimic incriminant. După toate acestea se pierde însă din vedere că un funcționar public nu poate fi angajat și destituit pe bază de dosar, dar mai ales că trebuie urgent promovată o lege care să reglementeze statutul funcționarului public.

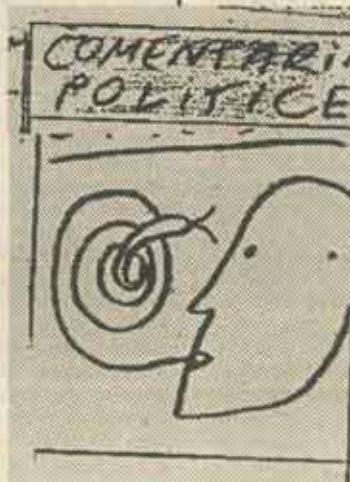
Solicitantul avizat de odinioară indică și postul pe care dorește să-l ocupe, adică postul despre care stie că este liber sau susceptibil de a fi eliberat. Acum procedeul acesta se aplică în mod organizat. Partidul România Mare a cerut prin deputații săi organigrama ministerelor, și bifează acum posturile pe care le dorește.

Refuzul este dificil, deoarece în posturile solicitate vor fi identificați dușmani politici, dacă nu chiar, culmea ironiei, foști informatori ai Securității.

Alcătuirea delegației parlamentare pentru Consiliul Europei intră în același capitol pe care responsabilitățile politicii FDSN nici nu se mai străduiesc acum să-l prezinte ca pe unul al compromisurilor politice calculate. Adrian Păunescu, contestat de Opoziție, a găsit cu cale să răspundă printre întrebările. Dacă cei care îl contestă au ceva de spus împotriva lui Ceaușescu, de ce nu au făcut-o înainte de decembrie 1989? Iar deputații coaliției guvernamentale au aplaudat. În fața acestor fapte, toate disocierile abile pe care le mai fac unii și alții (pe care i-am numit la început) nu mai au nici o valoare.

Cu toate acestea, să privim mai indeaproape afirmația domnului Meleşcanu cum că o delimitare de național-comuniști se va produce curind, atunci cind guvernul își va prezenta programul în fața parlamentului. Va spune dl. Văcăroiu că guvernul se disociază de afirmațiile publice ale liderilor PRM și PSM? Evident, nu. Va include dl. Văcăroiu undepe pe la coada textului cîteva pasaje despre pericolul extremismului de origine fascistă și legionară? Aproape sigur. Dar noi știm că PRM însuși îmbrățează această frazeologie, și atunci despre ce delimitare ar putea fi vorba? Un singur lucru mai poate fi luat în considerare: dl. Văcăroiu va prezenta un program cu adevărat reformist, ceea ce ar implica o clară delimitare de tendințele antireformiste deschisă afișate ale partidelor extremești. Teoretic acest lucru ar fi posibil, și atunci am putea găsi și circumstanțe atenuante pentru compromisurile calculate pe care le-au anunțat inițial liderii FDSN. Din nefericire, nimic din ce se întâmplă nu ne incurajează să gîndim astfel. Domnul Văcăroiu a semnat o ordonanță de reorganizare a ministerelor, prin care se uzurpă practic atribuțiile Fondului proprietății de stat – și prin aceasta însăși privatizarea este pusă sub semnul întrebării. Să pentru că lucrurile să fie mai clare, dl. Negrițoiu l-a destituit pe președintele Consiliului de administrație și pe alți patru membri cu vederi mai librale. Pe scurt, se operează asupra sistemului instituțional. În materie de politică financiară, Banca Națională face concesii politice, menținînd cursul leu/dolar la un nivel foarte scăzut. În materie de restrukturare, nimic nu se poate face fără resurse, iar resurse nu sunt. Guvernul a făcut parcă tot ce i-a stat în putință ca să mărească neîncrederea organismelor financiare față de România, inclusiv amînarea reformei fiscale. La ce fel de program ne putem atunci aștepta?

Sunt create toate condițiile pentru ca Opoziția să ceară un vot de neîncredere. Să amintim că FSN își propune să realizeze o carte albă cu toate încălcările legii comise de guvern pînă acum. În această imprejurare, anunțata delimitare de stînga național-comunistă nu se poate produce foarte curind.

RULETA RUSEASCĂ

Foto: GINA MARIN

Esenta paradoxală a prezenței lui Adrian Păunescu și Iuliu Furo în delegația pentru Consiliul European constă în faptul că aceste două persoane – exprimând poziția PSM și, respectiv, PRM – s-au bătut pentru a se putea adresa la modul cel mai oficial forurilor europene împotriva evidenței că întreaga lor atitudine a eliminat, cu o vehemență săracită, tocmai dialogul cu Europa. Cum se explică atunci, vine logic întrebarea, că cei doi și partidele aferente înțijesc după un interlocutor pe care îl contestă a priori și chiar îl socotesc un pericol pentru țările lor? Integrarea europeană presupune, principal, respect și încredere față de instituții și acorduri, față de documente semnate, alături de celelalte țări ale bătrânlui continent, și de România. E util de constatat că personalități polarizate în jurul PSM și PRM manifestă o idiosincrazie față de asemenea criterii minime ale dialogului dintre state. În articolul *Turcu*¹ plătește semnat de deputatul PRM Eugen Barbu în numărul din 31 decembrie '92 al *României Mari* se emite judecata că Societatea Națiunilor, ONU sau NATO nu fac decât să bage zizanie între națiuni. E. Barbu merge pînă acolo încît se miră la modul retoric cum de tocmai constituirea unor asemenea foruri a avut drept consecință declanșarea unor conflagrații. E cazul Societății Națiunilor care, apreciază E. Barbu, "a născut o Germanie fidelă, un fel de balaur politic ce a reușit să ocupe un spațiu vital de o lărgime considerabilă". Cei care au sperat în aceste uniuni de forțe politice sunt iute cotati de același E. Barbu ca fiind "niște idealisti stupizi". Același E. Barbu, a cărui greutate în PRM cred că este inutil să mai comenteze, se inflamează spontan numai la ipoteza că România ar putea intra într-un sistem de asociere cu cinea. Scrie E. Barbu: "Cine ne ia dreptul de a ne spune cuvîntul și de a hotărî pentru noi? Adică am scăpat de Hitler și Stalin și aşteptăm un despota de pe Venus să ne facă dreptate? Pă unde e europeanismul domnilor voastre?". În aceeași logică simplă a unui naționalism de duzină, într-o altă ediție recentă a *României Mari*, Romulus Vulpeanu și-a într-o otrăvită zelefemie pe toți cei care se adresează, dintr-un motiv sau altul, diferitelor organisme internaționale, înfiindu-i pentru că fac "lacrămații la ONU sau UNESCO". Dupa Societatea Națiunilor, ONU, NATO și UNESCO, Consiliul European e drastic amendat și bănuit că face jocul unei oculte internaționale dirigate, se înțelege, de Budapesta. La conferința de presă a PRM din 11 decembrie '92, însoțit solul european Iuliu Furo îl trage zdravăn de urechi pe unul dintre raportorii care ne-au vizitat țara. și acesta este, evident, un misit mîrșav al

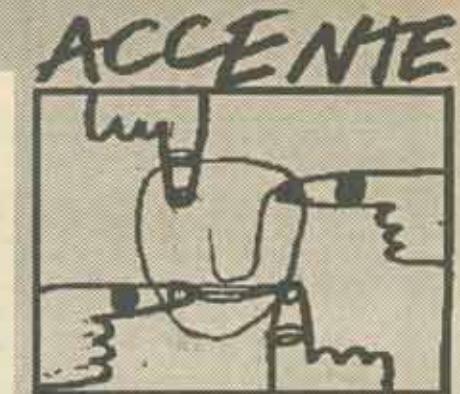
Ungariei, Furo răcind la adresa "acelui vestit raport al referentului König care a venit din partea comunității europene ca să constate reziliențele din România și în drum spre reședință a făcut o mică escală la Budapesta, chipurile, pentru că anumite noțiuni să fie traduse corect din limba română în limba maghiară sau din limba maghiară în limba română". Oricine acord internațional la care România este parte a prezentat de liderii PRM și PSM ca o grozavă mașinătă menită să ne ducă pierzării. La o altă conferință de presă a PRM, aceea din 27 noiembrie anul trecut, Cornelius Vadim Tudor arată cu degetul în direcția pericolelor care ne-ar păse prin aplicarea unui act semnat de România (e vorba de reducerea unei părți din armamentul său convențional), mai precis un acord parafat în urma dizolvării Tratatului de la Varșovia. Tot ce înseamnă alianță cu "străinii" e, aşadar, de rău augur. De aceeași idealuri este înfăntat în luptă și Adrian Păunescu, extrem de surescăt de înțelegerile privind intrarea noastră în GATT, bardul miroșind îndărătul acestui raport un pericol potențial pentru vâmile românești. Păunescu acuză astfel, într-un text apărut în Vremea din 13 ianuarie a.c., "apăsarea unor înțelegeri internaționale asupra economiei noastre". "Bine, bine – zice tot acolo Păunescu –, sănsem noi o țară stăpînită de depinul respect față de organismele internaționale, dar unde săn vacile, unde săn tărașii, unde săn animalele țării?". S-ar putea înțelege, desigur, că Păunescu va dori să ceară explicații de un asemenea calibru și parlamentarilor europeni. Oricum, Păunescu vede peste tot numai "reglementări aberante" care, evident, trimite la un scenariu a căruia victimă va fi România. O Românie, vorba președintelui PRM, "asediată în inima unui complot îngrozitor". Trăgind o linie, te întrebă: pentru ce acord vor pleada asemenea persoane care, în mod public, au exprimat grave și irevocabile retințe față de prezența României în orice organism? Cum va pleda un Iuliu Furo pentru admisarea noastră în Consiliul European cînd chiar el contestă corectitudinea acestei instituții și o bănuiește de infernală mașină? Logica ne-ar impinge să credem că, în adevăr, Furo și Păunescu (care nu săn decât nominalizarea unui spirit cu mult mai multe capete) nu doresc să întrâm în Europa.

Invective la fel de grele întîin ONU și Statele Unite. Un potop de asemenea infamii găsim, între altele, și într-un articol publicat de Eugen Barbu în numărul din 18 decembrie '92 al *României Mari*. Motivele lui Barbu? Rezoluțiile ONU, orchestrata de "jandarmul

universal" (citește Statele Unite), privind încercarea de reglementare a situației din fostă Iugoslavie. Ca și cum România n-ar fi membră a ONU și n-ar fi aprobat și respectat amintările rezoluției, fruntașul PRM le contestă oportunitatea. În Vremea din 20 ianuarie '93, Mihai Ungheanu e străfulgerat de gîndul că fostul președinte Bush ar fi fost "adevărul Dracula" care "în acest moment se apropie de Carpați". Imaginea e doar un pretext pentru un virulent pamflet antiamericana, între asprele judecăți ale ideologului ceaușist numărindu-se și aprecierea că "nici procesul de la Nürnberg n-a fost un proces al adevărătoarei justiții; pentru că au lipsit americani". PRM și PSM se prezintă în fața Consiliului european cu această identitate a refuzului oricărui formă de asociere internațională și cu amenințarea tacită că nu vor recunoaște deciziile rezultînd din eventuala primire a României cu drepturi depline în acest organism.

"Dorim să oferim Occidentului o altă imagine despre România" – a exclamat pe 4 decembrie '92 C. V. Tudor. Ne temem că și Puterea e de aceeași părere, împingîndu-i în față pe emanări național-comunismului pentru a netezî imaginea șifonată de strîmbările din nas ale opozitiei. Astă zicem noi, ei se vor folosi probabil de prilejul de a spune Europei că în România nu există o problemă a minorităților și nici vreun curent național-comunist. De altfel, C. V. Tudor a și afirmat de curind că "în perioada comunista nu s-a exacerbat nici o clipă mișcarea naționalistă". Democrația, se vede, a mai încurcat lucrurile. Alt nostalgic, A. Păunescu, susură, sub portretul univerșal al lui Ceaușescu (exact în ziua în care era votat pentru delegația europeană), împotriva marii conspirații la care opozitia ar supune țara: "Sub ochii noștri, ăsta – scrie Păunescu – vînd țara bucată cu bucată și, plăcîndu-se, cer dreptate planetară ca să poată vinde cu un răzbunător angrosism". Te întrebă, iarăși, cum va răsună sub cupola Parlamentului european acest "noi nu ne vindem țara". Să lăsăm, din nou, friu liber logicii și să înțelegem că tocmai pentru asta va merge Păunescu la Strasbourg?

Dacă forurile europene s-ar afla, să zicem, la Beijing, totul s-ar potoli. Păunescu și PSM-ul său o cîrmesc spre Vest, dar ată cea roșie tot către Asia îl trage. Mai ales către China, unde PSM-ul îl trimite pe tovarășul Verdet și nu se codește să-și împăneze publicații cu osanale la adresa marelui prieten galben. Ca în vremurile de aur, Vremea reproduce Raportul la al 14-lea Congres al Partidului Comunist Chinez, raport intitulat *Amplificarea reformei și deschiderii spre exterior*, precum și grăbirea modernizării în vederea celor mai mari victorii ale cauzei socialismului de tip chinez. Înutil să reamintesc balansul, cînd discret, cînd strident al Puterii către tot ce înseamnă foști aliați de la Răsărit. Înutil să adăug că sentimentul cooperării europene e anulat în clipă în care emisarii Puterii nu-și pot imagina continental unde există decît ca pe o caricatură hrăpăreată care nu va înghiți în cursul căruia nu vom fi vigilente. "Pe detractorii noștri – scrie C. V. Tudor în România Mare din 8 ianuarie – puțin i-a interesat Ceaușescu sau mineria sau așa-zisul neocriptocomunism, pe ei îi irită la culme ideea de demnitate națională a unui popor

întreg, faptul că mai există încă pe harta, că nu ne-am transformat totuș, pînă la unul, în slugi și vite de povară". E împede că, dacă s-ar putea, naționaliștii noștri s-ar da peste cap numai să nu ne mai afliam pe harta Europei. Oricum, ca să nu fie dubii, A. Păunescu nu asigură că "femei de serviciu în sufrageria Europei centrale româncele n-au fost și nu vor fi".

Trimiterea reprezentanților PSM și PRM la Strasbourg s-a făcut, mai evident ca oricărui, cu complicitatea Puterii. De altfel, la conferința de presă a PRM din 11 decembrie '92, C. V. Tudor s-a bătut cu pumnii în piept pe motivul că "d. Iliescu nu este ingrat, dl. Iliescu știe că noi l-am sprijinit foarte mult în campania electorală". Aici stă cheia. Acuzat de către C. V. Tudor în vîzul unui întreg parlament de instaurarea unei dictaturi personale, președintele Senatului, ca și al FDSN, a transformat peste noapte anunțata sanctiune într-o generoasă răspălată. Am asistat la încă o jenantă cădere morală a celor care preferă un zbor mic și meschin în fața concentrării tuturor energiilor care ne-ar putea fi înțepăta, cît de cît credibil, Europei. Asocindu-îi pe reprezentanții PRM și PSM promisei noi imagini a României, Puterea nu poate avea, logic, decît două mize. Prima, confind pe o amînare scînsă pentru toată lumea, ca și pe un context balcanic din care era votat pentru delegația europeană, împotriva marii conspirații la care opozitia ar supune țara: "Sub ochii noștri, ăsta – scrie Păunescu – vînd țara bucată cu bucată și, plăcîndu-se, cer dreptate planetară ca să poată vinde cu un răzbunător angrosism". Te întrebă, iarăși, cum va răsună sub cupola Parlamentului european acest "noi nu ne vindem țara". Să lăsăm, din nou, friu liber logicii și să înțelegem că tocmai pentru asta va merge Păunescu la Strasbourg?

27 ianuarie 1993

Parlamentarii fedeseniști au căutat să convingă opinia publică de faptul că recenta sesiune extraordinară a Parlamentului nu a fost zadarnică sau lipsită de motivație. Le dău dreptate. Rezultatele acestei sesiuni sunt de mare interes nu atât prin importanța unor legi adoptate, cît mai ales prin noua lumină în care a apărut asa-zisa eterogenitate a adunării. Concluziile sunt clare: FDSN este obligat să facă compromisuri cu naționalist-extremiști (acceptarea lui Adrian Păunescu pentru delegația la Consiliul European și cedarea unui loc peremisului Iuliu Ioan Furo), pentru a-și păstra hegemonia cu ajutorul aliaților de care au nevoie mai mult ca oricărui, fiind dispusă pentru aceasta să rateze chiar și intrarea în Europa; iar victoria opozitiei (boicotarea "listei a patra") a demonstrat că mașina de vot fedesenistă poate fi făcută să scrige jalinic pe la încheieturi atunci cînd acțiunile sunt coordonate. Episodul "listei a patra" a fost, cred, o lecție pentru ambele tabere.

Mărul discordie l-a constituit Consiliul Superior al Magistraturii cu cele patru liste care trebuiau votate. Acest consiliu va fi slăbit, conform Constituției, din 15 magistrați: 4 judecători de la Curtea Supremă de Justiție, 3 procurori de la Parchetul General (actuala Procuratură Generală), 6 judecători de la Curțile de apel (actualele Tribunale Județene) și 2 procurori ai Parchetului de pe lîngă Curtea de apel București (actuala Procuratură a Municipiului București). De fapt, acest Consiliu Superior al Magistraturii, ales cu atîta

tam-tam în sesiunea extraordinară, va fi unul provizoriu (doar sănem în tranziție!) deoarece Curțile de apel și Parchetele se vor constitui legal numai la 1 iulie 1993

ANDREEA PORA

"Lista a patra" - o victorie a opozitiei

(art. 124 legea 92/1992). Practic s-a ales judecători de la niște instanțe neformate încă, așa cum, pe de altă parte, și Curtea Superioară de Justiție funcționează în lipsa unei legi orgânică. Atunci de ce atîta grabă? Simplu pentru că de acest Consiliu Superior al Magistraturii va depinde componența viitoarelor Curți de apel și a Parchetelor, ei fiind col care va propune președintelui țării numirea judecătorilor și procurorilor, care de acum înainte nu vor mai îndrăzni să mîne în front, așa cum au făcut cu ocazia sentințelor date de Tribunalul Municipiului București în cazul candidaturii "senatorului Ion Iliescu". Tot Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) va dispune transferarea, suspendarea sau promovarea judecătorilor, validînd examenele de capacitate ale magistratilor (unde va participa și ministrul Justiției, dl. Petre Ninușu, care va putea influența deciziile, deși nu are drept de vot) și va

îndeplini rolul de consiliu de disciplină, dînd totodată și avize în probleme de administrație. Va fi, cu alte cuvinte, un fel de "factotum", cu puteri depline și aproape inatacabil, ce va "colabura" strîns cu Ministerul Justiției prin intermediul unei Directii care răspunde de personalul din Minister și care va asigura în același timp lucrările de secretariat ale CSM... În acest context este lesne de înțeles grăba cu care parlamentarii fedeseniști au dorit să treacă la legalizarea acestei instituții, care își va aduce un important aport la aservirea puterii judecătoarești celei executive.

Deci, în Parlament României au fost înaintate spre aprobare patru liste; cea de la Procuratura Generală cuprinde 9 candidați din care trebuiau ales 3 – în urma votului ocupîndu-se numai două locuri, de către Duda Petru și Grigore Simion, printre "picăti" fiind Nicolae Cochinescu și Mugurel Florescu, actualul procuror general. Lista de la Tribunalele Județene conținea 41 candidați pentru 6 locuri, la ora actuală fiind ocupat, în urma votului, numai unul singur, de către Petrișor Petre – vicepreședintele Tribunului Timiș; cea de la Procuratura Municipiului București – 6 propuneri pentru două locuri și un singur ales, dl. Spînu Viorel Nicolae – procurorul șef al Procuraturii Municipiului București. Lista "buclucașă" a fost cea de la Curtea Supremă de Justiție, care cuprindea 12 candidați pentru cele 4 posturi. Deocamdată nu au fost luate în discuție

(Continuare în pag. 6)

● Creșterea economică s-a obținut în comunism doar prin sporirea consumului de materii prime și a numărului de locuitori ● un efort dublu pentru același efect economic ● investițiile le făcea doar statul, prin decizii de la centru ● politica electorală irresponsabilă a FSN-ului, în primele luni ale lui '90, a transformat investițiile în sporuri salariale ● creșterea economică a fost lichidată și s-a accentuat dezechilibrul dintre cerere și ofertă. Dar atunci cine mai poate face investiții? ●

Dincolo de orice alte multe explicații posibile, scăderea producției – în ciuda liberalizării economice față de trecut – este legată în mod concret de prăbușirea investițiilor, efectul în sine al acesteia asupra producției fiind multiplicat de caracterul extensiv, și nu intensiv, al economiei românești. Este binecunoscut că, desperate de ineficiență flagrantă a economiei, înseși autoritățile comuniste lansaseră sloganul trecerii de la extensiv la intensiv în activitatea economică. Întrucât creșterea economică era obținută, în proporție majoritară, prin sporirea numărului de lucrători și nu prin ridicarea productivității muncii, prin creșterea consumului de materii prime și nu prin valorificarea mai înaltă a acestora, prin largirea dotării – cu echipamente și nu prin utilizarea lor mai eficientă. Sigur, toate aceste aspecte erau legate, folosirea extensivă sau intensivă a forței de muncă, materiilor prime și echipamentelor productive fiind laturi ale aceluiasi proces.

Din punctul de vedere al investițiilor, caracterul extensiv și nu intensiv al activității economice era reflectat de faptul că doar cu o creștere deosebit de mare a acestora se puteau obține sporuri ale producției. Față de țările cu o economie competitivă, România realiza un același ritm de creștere economică cu o rată a acumulării nete pentru investiții de două și chiar trei ori mai mare. Cu alte cuvinte, un efort dublu sau triplu pentru același efect economic. Sau, altfel spus, la același efort, un efect de două-trei ori mai mic. Este de înțeles ce consecințe în degringolada producției a avut prăbușirea investițiilor.

De ce însă s-au prăbușit acestea? Este poate cel mai semnificativ exemplu al implicațiilor nocive ale jumătăților de măsură pe calea reformei, neabandonându-se hotărîrile vechile mecanisme și neînlocuindu-le cu cele specifice economiei de piață. A fost de ajuns ca unele fisuri să se producă în fostele structuri centralești pentru ca aproape să nu se mai facă investiții, într-o țară în care acestea fuseseră efectuate doar de stat și numai prin decizii de la centru.

Cea mai grea lovitură a fost dată investițiilor în perioada de tranziție politică din primele luni ale lui 1990. În scopuri electorale, dar cu irresponsabilitate economică, au fost convertite direct în sporuri salariale, imensele alocații destinate anterior investițiilor. Oprirea investițiilor pentru proiecte megalomaniice și neprofitabile era absolut necesară. Dar alocații pentru

ILIE ȘERBĂNEȘCU

CINE MAI POATE FACE INVESTIȚII?

Foto: GINA MARIN

acestea trebuiau folosite pentru investiții în activități despre care se știa bine că exprimă nevoi sociale certe: mărfuri în deficit pe piață; instalații industriale utile dar în paragină, îndeosebi în energetică, retehnologizări, echipamente agricole de mici dimensiuni, dispozitive antipoluante etc. Încă de la nivelul economiei centralizate, se puteau face astfel primii pași în direcția indispensabilei restrukturării a producției, încurajându-se o redistribuire a resurselor spre activitățile necesare și performante, spre acoperirea nevoilor sociale reale. S-ar fi contribuit la reducerea unora din principalele dezechilibre care confruntă structural

vînzare și – în acord cu acest domeniu cu sindicatele – folosesc zdrobitor resursele bănești obținute din creșterile de prețuri pentru majorarea salariilor. Dacă nu reușesc să acopere revendicările salariale, privesc, ca în trecut, în sus, așteptind mai mult sau mai puțin justificat subvenții de la proprietar, adică de la stat. În orice caz, disponibilități pentru investiții nu mai rămân. Astfel, cei ce ar trebui – în condițiile autonomiei gestionare – să devină principalii investitori în economie în perioada de tranziție nu fac investiții. Desigur, inflația puternică descurajează și mai mult climatul investițional, oprimind tendințele spre economisire și, dimpotrivă, stimulând tentația spre consum și mai ales înfrințind recurgea la credite pentru investiții datează doborților înalte practice tocmai în scopul combatării inflației.

Evident, în fază existentă, din partea particularilor nu se poate spera într-o revigorare a activității de investiții. Si în orice caz nu într-o asemenea măsură incit să se obțină o compensare a degringoladei acestei activități în sectorul de

stat, rămas copleșitor preponderent în economie. Dincolo de efectele descurajante ale inflației, resursele bănești la dispozitiv particularilor sunt, oricum, reduse. În plus, tentația întreprinzătorilor privați este aceea de a obține cîștiguri mari și rapide cu investiții mici. Nu întimplător, din noianul de afaceri particulare puse pe rol, aproape toate sunt concentrate în turism și servicii. Acelea demarate în activități productive sunt excepții. Ce fac, de fapt, întreprinzătorii particulari care au ajuns să dispună de fonduri? Cumpără active ori achiziționează sub una din formele posibile – cesiune, închiriere sau locație de gestiune – hoteluri, restaurante și alte asemenea. Toate acestea nu realizează decît un transfer de proprietate – cu un eventual efect de gestiune mai eficientă –, dar nu reprezintă investiții în adevăratul înțeles al cuvintului, adică plasamente avînd ca rezultat un spor net de activitate rezîndînt la nivel economic de ansamblu. Fără a ignora cu nimic această tendință de chiverniseală rapidă cu investiții minime a întreprinzătorilor particulari, trebuie însă menționat că nu există nici cadrul legislativ, administrativ și economic apt de a-i determina, prin

stimulare, să-și orienteze disponibilitățile de fonduri spre investiții în proiecte de producție.

Se pare însă că există și o concepție mai generală în țările din Est – din păcate incurajată și de programele de privatizare sugerate de Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional – care, în promovarea creării unui sector privat semnificativ în economie, pun un accent disproportional pe transferul de proprietate (de la stat către particulari), în timp ce acordă un rol marginal creării de întreprinderi private noi. În acest fel, investiții sunt practic înăbușite. Cu excepția transferurilor gratuite de proprietate, tot ce trece din proprietate de stat în proprietate privată prin vînzare-cumpărare absoarbe de fapt puținul fondurilor disponibile la particulari. Acestea sunt indirect scoși de pe piață investițiilor promotoare ale producției, tot numai statul urmînd a le face.

Măsuri urgente – deși fără a se putea spera într-un efect imediat – se impun. În ciuda a ceea ce este de bănuit a fi convingerea stîngiștilor care au pus solid mină pe structurile guvernamentale și ministeriale și care cred că tocmai prăbușirea investițiilor dă apă la moară tendințelor lor de reinvenire a centralismului, ieșirea constă, dimpotrivă, în crearea mecanismelor specifice economiei de piață pentru mobilizarea în scopuri investiționale a fondurilor disponibile. Nu se poate pretinde că statul să se retragă decocamădată din calitatea sa de principal investitor. Din contră, pe lîngă investițiile în infrastructură – pe care și le asumă în bună măsură și în economiile de piață așezate –, statul trebuie să se implice în marile investiții care sprijină restrukturările de fond din economie (abandonări de ramuri, subramuri, întreprinderi, activități, stimularea altora etc.). Statul este însă un prost investitor și, în actuala fază a economiei, îndoelnic este chiar faptul în sine că mai are de unde face rost de fonduri. O reinvenire a centralismului ar scoate ceva bani luind de la cei, puțini de altfel, în poziție de a avea disponibilități, după care ar urma marasmul, căci ar fi nevoie să mai producă eficient și cei ce o fac. Pînă la crearea și funcționarea bursei de valori – cel mai complex mecanism inventat pînă acum de mobilizare a fondurilor disponibile și dirijare a lor către plasamentele investiționale eficiente – este nevoie de înființarea unor investiții financiare al căror unic scop de existență să fie atragerea fondurilor de pe piață (respectiv din bânci, din întreprinderi și inclusiv de la populație) și alocarea lor către investiții. În toate economiile de piață există asemenea instituții sub diverse denumiri și cu diferite funcții specifice, dar care realizează același scop esențial, ele fiind de altfel și unul din pilonii sistemului complex pe care îl constituie bursa. Acestea reprezintă și vasele comunicante și lubrifiantii economiei. Rațiunea lor de existență fiind atragerea și plasarea de fonduri în investiții, ele asigură eficiență acestei activități, mai ales în cazul în care sunt create și funcționează pe baze private, chiar dacă evident cu girul statului. Spre deosebire de investițiile făcute direct de către stat, plasamentele investiționale ale respectivelor instituții financiare prezintă garanția eficiențăi, a folosirii resurselor, atât de cît există, pentru satisfacerea unor nevoi sociale reale.

Conferințe de presă

VREA ÎNTR-ADEVĂR F.D.S.N. INTEGRAREA ROMÂNIEI ÎN EUROPA?

Conferința de presă a PAC din 28 ianuarie 1993 a adus în discuție probleme variate, unele dintre ele foarte actuale, altele deja îndelung dezbatute, dar rămase încă deschise.

Întrebă cum ar proceda în privința încălcării de către România a embargoului impus Iugoslaviei dacă ar fi președintele țării sau prim-ministrul, dl. Nicolae Manolescu a răspuns că principiul este să nu cedezi sănătății, asumîndu-ți riscul.

Liderii PAC și-au exprimat îngrijorarea în

privința încercărilor repetate ale puterii FDSN-iste de restaurare a comunismului, concretizate în ultimele săptămâni prin politizarea structurilor administrative la nivel central și local (schimbarea prefectilor, a șefilor directorilor agricole, sanitare, ai secților de învățămînt etc. cu membri FDSN) și a Televiziunii Române, al cărei președinte a fost numit dl. Paul Everac. „Nu a existat hotărîre importantă a PCR sau a fostului CPEX pe care dl. Everac să nu o fi tradus imediat într-o piesă de teatru. Dacă Partidul a condamnat diaspora românească, dl. Everac s-a grăbit să scrie Un fluture pe lampă”, a amintit dl. Manolescu.

În legătură cu alegerea delegației ce ne va reprezenta la Consiliul European, președintele PAC a subliniat incapacitatea FDSN-ului de a accepta o înțelegere deasupra intereselor de partid. Având de optat între păstrarea alianțelor cu PSM și PRM și imaginea României în lume, FDSN a preferat să sacrifice imaginea României, după îndelungi tîrguieli

în culisele Parlamentului. Tîrguielile arată scindarea FDSN-ului în două curente: unul care optează pentru intrarea României în Europa, celălalt interesat doar de menținerea dominației în interior. În aceste condiții, PAC își pune întrebarea dacă FDSN vrea într-adevăr integrarea României în Europa. Nu numai prezența lui Adrian Păunescu pe lista delegaților, ci și răspunsul nepolitică dat de dl. Văcăroiu cererii Consiliului European de întocmire a unui raport asupra corectitudinii alegerilor din septembrie arată că actuala putere pare să prefere pentru România situația complet izolată a Slovaciei.

A revenit în discuție unificarea mișcării liberale. Dl. Manolescu a reamintit că PAC nu va deveni al nouălea partid liberal, ci un partid de orientare civic-liberală, iar problema nu este oricum de domeniul viitorului apropiat, mai ales că “liberalii, de cîte ori vor să se unească, se despărță”.

OANA ARMEANU

FAVOR SAU DREPT CONSTITUTIONAL?

Așa cum se poate vedea la tot pasul, restauratorii ceaușismului nu se dă ușor bătuți. Iar dacă suntem sceptici, am putea spune că niciodată. Marile lor succese sunt repartizate cu precădere în domeniul administrativ, unde tot ce nu este fedesenist, de la prefect la femeie de serviciu, este și va fi înlocuit. Suntem convins că în maximum un an de zile reușita acestui proces va fi deplină. Partidul unic va controla tot ce mișcă, vorbește și vrea să gindească în țara asta. Singurul "sector" în care au întâmpinat dinși "ceva" dificultăți a fost cel legislativ, și asta nu pentru că legile ar fi putut să nu treacă prin Parlament, ci pentru că unele dintre ele au rămas în stadiul de proiect, datorită aberațiilor antidemocratice pe care le vehiculau și pe care totuși nimenei nu și-a asumat responsabilitatea să le împingă mai departe. Deocamdată.

Cele mai bune exemple ar fi cele două proiecte de legi ale presei, cărora li s-a pierdut, sper, urma undeva prin hârtișul burocratic al comisiilor și birourilor parlamentare. Primul – care obligă publicațiile să transmită înainte de difuzare cite un exemplar la Prefectură și Poliție, și care îndrăguie aceleași două instituții să dispună provizoriu și de urgență măsuri de confiscare a tipăriturilor – a stîrnit asemenea reacții în rîndul opiniei publice, incit n-a mai apucat nici măcar să fie luat în discuție. Cel de-al doilea – opera unui ziarist comunist, o variantă îmbunătățită a primului, dar care impunea totuși jurnalisticilor, printre altele, să susțină un "examen" în fața unei comisii de "profesioniști", cu diplomă de ziarist obținută la Ștefan Gheorghiu (singura producătoare de asemenea specialiști în epocă) – are în momentul de față un destin incert, fiind de dată relativ recentă și ridicind obiecțuni de principiu.

Nu voi face acum o enumerare a altor întimplări similare, dar este evident că una dintre cele mai mari nereușite a parlamentarilor nostalgiici a fost aceea de a pune căluș în gura presei. Dar cum ei nu se dau bătuți, iar mijloace și imaginație au, bineînțeles că au născosit "altceva". Acest altceva poartă numele de "Hotărîrea cu privire la regimul de acreditare a reprezentanților presei, radioului și televiziunii române și străine pe lîngă Camera Deputaților", emisă în temeiul art. 108 din Regulamentul Camerei Deputaților și semnată de președintele acesteia, dl. Adrian Năstase. Hotărîrea încearcă să facă, la nivelul Camerei, ceea ce nu au reușit

cele două proiecte ale legii presei. Adică să îngădească pe cât posibil accesul la informație. Aparent, documentul a fost întocmit, așa cum a susținut dl. Marian Dan în cadrul conferinței de presă de vineri 29 ianuarie, "pe baza statutelor ziaristilor din alte țări" și nu este deloc restrictiv, deci "nu aveți de ce să vă simțiți frustrați", a adăugat dinșul. Cu toate acestea, majoritatea ziaristilor s-au simțit al naibii de frustrații, mai ales că documentul emis pe 20 ianuarie, dar adus la cunoștință presei numai pe 29, va intra în vigoare odată cu începerea noii sesiuni parlamentare, deci luni, ocazie cu care vechile legitimații își pierd valabilitatea... Este evident că domnii parlamentari din Biroul permanent, cei care au creat originalul document, vor să inaugureze sesiunea cu majoritatea ziaristilor patrulind prin fața portilor Camerei, căci numai foarte puțini au fost "pe fază" și au reușit în două zile (de vineri pînă luni) să înainteze alte acte pentru noile acreditații. Iar cei puțini fac probabil parte din "cealaltă parte a presei".

Documentul în sine constituie o premieră în materie de transparență și democrație, de la prima la ultima filă. Sunt aduse astfel noi reglementări cu privire la modalitatea de acreditație, precizindu-se, la punctul A, că de acest drept se pot bucura numai angajații, nu și colaboratorii – chiar dacă au trimis din partea publicației. O serie de discriminări se fac și în legătură cu numărul de acreditați acordat pentru mass-media. Astfel, posturile independente de radio și televiziune, un fel de paria în vizuinea Biroului permanent, au dreptul la doi redactori și trei tehnicieni, prezenta lor în aula parlamentară fiind permisă numai 10 minute, la începerea lucrărilor, în timp ce Televiziunea Română (postul național) are dreptul la 1-5 redactori și 10-15 tehnicieni care pot poposi în aceeași aulă pe tot parcursul lucrărilor. Este de înțeles amoral unora pentru postul național, dar tot ei ar trebui să știe că nu sentimentele trebuie să primeze în politică, oricât de inflăcărate ar fi ele, ci litera legii, adică Constituția, care garantează accesul egal la informație al tuturor cetățenilor. Or, pînă una-altă, chiar dacă acest lucru nu le convine, redactorii posturilor independente sunt și ei la fel de cetățeni ca și cei ai televiziunii centrale. Nici presa nu a fost ocolită de noile restricții, numărul acreditaților admise reducindu-se pentru cotidiane de la 5 la 3, iar

pentru săptămânale de la 2 la 1, probabil pe principiu: cu cât mai puțini ochi, cu atât mai bine.

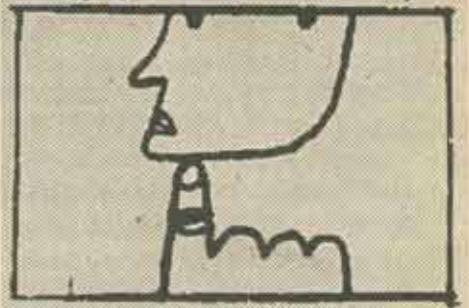
În ceea ce privește "regimul de acces" (punctul C al hotărîrii), nouitatea constă în faptul că, de acum înainte, lucrările vor putea fi urmărite numai din Loja Mare de la etajul 1, lojă în care ziaristi vor sta probabil ca sardalele în cutie, având în vedere că spațiul respectiv are numai vreo 20 de locuri. Această îngrădire are ca scop mărturisit, tot în același capitol C, "garantarea unei atmosfere care să nu turbule desfășurarea lucrărilor ori a activității din comisiile permanente, să nu afecteze aspecte ale apărării și securității naționale, să nu lezeze personalitatea membrilor parlamentului".

Cu toate că dotarea tehnică a sălii presei de la etajul 1 nu s-a ridicat niciodată pînă la calificativul de "satisfăcător", și aici au fost introduse unele "îmbunătățiri". "Este interzisă folosirea mijloacelor tehnice proprii de transmitere din incinta clădirii", aceasta în condiții în care mijloacele din dotarea aceleiași clădiri (telefoane, faxuri) pot fi folosite numai contra cost și între orele 11-19, deși uneori sedințele se prelungesc și după această oră.

Dar capitolul cu adevărat nevrăgic al Hotărîrii este cel intitulat "Sanctuari". Se spune negru pe alb că "acreditația permanentă poate fi retrasă de Biroul Permanent la propunerea Comitetului pentru Presă, în cazul în care ziaristul acreditat lansează atacuri nefondate în scopul discreditării parlamentarilor sau Camerei Deputaților și tulbură, prin conduită sa, desfășurarea lucrărilor". În primul rînd, ar trebui precizat că acest pompos intitulat "Compartiment pentru Presă" este format din faimosul domn Zamfirescu, a cărui unică misiune în sesiunea precedentă părea a fi aceea de a pune bătăi în roate celor care doreau să coboare "jos" pentru a contacta direct deputații. Apoi ce se înțelege și cine stabilește ce înseamnă "atacuri nefondate", termenul fiind la fel de lax ca și formularea "lezăză personalitatea parlamentarilor"? Este dl. Zamfirescu în măsură să stabilească dacă un articol lezează pe cineva, sau acest drept ar trebui să-i revină chiar lezatului în persoană, care are la indemnă pentru asta Codul Penal? Si mă întreb: poate fi considerat, de exemplu, "atac nefondat" faptul că scriu că un parlamentar doarme sau nu știe să vorbească corect românește sau că afirmațiile sale sunt absurde... Cazuri sunt, slavă Domnului! Cu toate că Marian Dan susține că "cine dă acreditațile, acela are și dreptul să le retragă", intenția de a impiedica anumite zile "lezatoare" să mai participe la lucrările Camerei este mult prea transparentă. Si, repet, toate acestea contravin Constituției, care garantează libertatea de exprimare, mai mult, Parlamentul ar trebui să fie ultimul forcare să încerce a îngădi această libertate. Rolul lui este să o aperă!

Dar lucrurile nu se opresc aici,

EVENIMENT

capitolul "Sanctuari" mai prevede că acreditarea poate fi retrasă la sugestia aceluiași Compartiment pentru Presă, dacă ziaristul nu respectă "cu strictez" regimul de acces, adică locul și timpul staționare în incinta Camerei. Si, pentru a pune capac, retragerea este definitivă, pe toată perioada sesiunii, publicația fiind în imposibilitatea de a obține alta, fie ea și provizorie. Cum ar veni, două lovitură de măciucă pentru un cap de oaie!

Grav este însă că această Hotărîre nu încalcă numai Constituția, ci chiar Regulamentul de funcționare al Camerei, care prevede că acreditațile nu pot fi retrase decât de plenul adunării, orice schimbare în Regulament putind fi făcută tot cu acordul plenului. Si cum pînă acum plenul nu a luat în discuție modificarea propriului regulament privind acest punct, Hotărîrea cu pricina este nelegală! Însensibil la aceste argumente de ordin juridic, și precizind că hotărîrea va putea fi modificată pe parcurs, dl. Marian Dan a spus, în cadrul conferinței de presă la care am făcut referire, că ea a fost elaborată în urma unor presupuse surgeri de informație din Biroul Permanent, făcind aluzie la materialele publicate despre salariul parlamentarilor și bugetul din incinta Camerei. Dojenindu-i părîntește pe ziaristi că se ocupă cu asemenea lucruri nedemne, dinși s-a arătat nemulțumit și de "implicarea ziaristilor în activitatea Camerei", de faptul că, atunci cînd se votează secret, jurnaliștii stau atirnați pe balcoane, încercînd să surprindă tainele acestui act sacru. În concluzie, a spus dinșul, "ziariștii ar trebui să fie mulțumiti că au marele avantaj de a urmări pe viu activitatea acestei instituții". Si cum cuvîntul avantaj a fost repetat de nenumărate ori în timpul speech-ului său lung de 40 de minute, în final a rămas neclar dacă prezența jurnaliștilor la lucrările Camerei este un favor acordat de Putere, în scopul de a și demonstra "deschiderea" sau un drept prevăzut de Constituție.

P. S. Evident că, în urma acestui "incident", va fi interesantă poziția opozitiei, care de atîtea ori s-a plins că ziarele care ar trebui să o susțină reflectă foarte palid luptă din Parlament și prestația oamenilor ei. Poziție care cred că va fi determinantă pentru înțelegerea "pe viu" a rolului democratic pe care vrea să îl asume.

"Lista a patra" – o victorie a opozitiei

(Urmare din pag. 4)

numele de pe listă, ci modul în care au fost desemnați cei 12.

Cu două luni în urmă, CSJ a organizat o adunare generală, în care în mare grabă și în absența celor 14 "magistrați asistenți" și a celor 7 membri BEC (din totalul de 46 de magistrați) s-au făcut respectivele nominalizări. Ulterior, 4 judecători ai CSJ, domnii Paul Florea, Sorin Moisescu, Paul Mitroi și Ovidiu Zărnești au depus o contestație, cerind totodată și dosarele colaboratorilor și informatorilor Securității. Știau ei ce știau... Inițial, comisia parlamentară a considerat că justificată contestația, solicitînd CSJ-ului să refacă adunarea generală... dar președintele CSJ și cei 4 președinți de secție au reconfirmat validitatea alegerilor sub pretextul că "magistrați-asistenți" nu au drept de vot, fiind numai funcționari judecătorescii; nu fac parte din completul de judecători, nu judecă, deci nu dău soluții, nu au independentă și execută doar lucrări date de judecători etc. Trebuie menționat că puternica reacție negativă împotriva magistraților-asistenți, care sunt totuși juriști, și poate avea sorginte în faptul că ei reprezintă generația tineră din CSJ... deci votul lor ar fi putut să împiedice anumite nominalizări de pe acea listă.

Reacția opozitiei din Parlament a fost deci la procedura de întocmire a respectivei liste (deocamdată) pe care au refuzat să o voteze... rupind-o și băgînd-o în buzunar. Teoretic, lista ar fi putut trece și fără

participarea opozitiei cu condiția să fie îndeplinit evorumul. Dar n-a fost! Ceea ce dovedește că "majoritarii" nu sunt chiar așa infailibili cum s-a crezut. Din cele 241 de voturi cît ar fi fost necesar, s-au adunat numai 218. Rezolvarea problemei este declarată în momentul de față pentru că nu se știe dacă lista a fost înapoiată CSJ-ului pentru organizarea unei noi adunări generale, sau ea va fi supusă la vot sine die, așa cum se întimplă cu celelalte liste care vor trece prin atitea tururi de scrutin cît va fi nevoie pînă la completarea locurilor. Indiferent de rezultat, este prima victorie a opozitiei parlamentare, în sfîrșit unite.

Propunerile Consiliului Superior al Magistraturii

1. BĂDOIU IOAN CORNEL – președintele Secției militare, fost procuror între anii 1968-1977, procuror militar pînă în 1985, autorul strămutării procesului de la Timișoara. 2. COSTACHE IVANOV ALEXE – președintele Secției civile, secretar BOB în procuratura Generală, sora sa a fost șefă de cabinet a lui Fazekas. Pînă în 1989 a fost procuror, apoi a lucrat la postul Curtei Superioare de Control Financiar, fiind o vreme inspector la Secretariatul General al Guvernului. 3. GHERGUT EMIL – judecător la Secția economică, procuror pînă în 1985, promotor al Decretului 306, în urma căruia au fost arestați oamenii care ridicau porumbul rămas pe cimp, fost secretar cu probleme organizatorice la Tribunalul Suprem. În recursul la hotărîrea TMB împotriva candidaturii d-lui Iliescu pentru funcția de senator s-a pronunțat pentru acceptarea acesteia. 4. ONICĂ DIMITRIE – judecător la Secția civilă, arestat din greșeală pe 22 decembrie și dus la Jilava unde i-a facut

pe revoluționari "huligani". Cunoscut ca o persoană violentă, în prezent este parte în dosarul 3551 în care contestă amendă de 5.000 lei cu care a fost taxat pentru huliganism. Fost secretar BOB la TM. După revoluție a primit un apartament în Centrul Civic. 5. OSIPENCO ELENA – judecător la Secția civilă, responsabil cu învățămîntul politic la TMB, a respins contestația transcențialilor. Prietenă a familiei Năstase. În celebrele procese pentru candidatura la Senat a d-lui Iliescu s-a pronunțat în favoarea acestuia. 6. POPA EUGENIA – președintele Secției economice, rudă prin alianță cu Teofil Pop, s-a calificat ca judecător la locul de muncă, a funcționat în trecut la Arbitrajul de stat. 7. POPA MARIN – judecător la Secția civilă, coleg cu d-l Iliescu în URSS, absolvent al Universității de stat V. I. Lenin din Cazan, fost președinte al Comisiei disciplinare a Comitetului de partid București. Autorul celebrelor comunicări care au dus la declararea situației juridice a PSM înainte de un an de zile. 8. ROȘU MARIA – judecător la Secția civilă, a pronunțat decizia 80 a Secției a IV-a a TMB privind evacuarea d-nei Elena Jelescu, soția compozitorului Jelescu, din propria casă, în favoarea dr. Ciortoloman. 9. UGLEAN GHEORGHE – președintele Secției de Contencios administrativ, doctor în drept, fost președinte al Tribunalului Județean Dolj. Președintele comisiei electorale la alegerile locale, în cazul Iliescu s-a pronunțat pentru admitera candidaturii. 10. VOROBCIUC ECATERINA – judecător, fost secretar BOB la Tribunalul Municipal, coautoare a comunicărilor privind PSM. 11. MREJERU TEODOR – judecător, eliminat de pe prima listă a actualiei Curți de către Teofil Pop, inclus în lista a două. 12. PUȘCARIU EUGENIA – judecător la Secția civilă, fostă funcționară în Ministerul Justiției.

IMAGINEA ROMÂNIEI ÎN LUME

*Întîlnire la G.D.S.
cu dl. TEODOR MELEȘCANU,
ministru de Externe*

THOMAS KLEININGER (GDS): Domnule ministru Meleșcanu, pentru început am vrea să ne prezentați un cadrul teoretic, privind relația dintre imaginea unei țări și situația ei politică internă.

TEODOR MELEȘCANU: Imaginea unei țări este formată din două părți distincte: una este realitatea, a doua – mijloacele de transmitere a acestei realități în exterior. Ministerul de Externe se ocupă cu procesul de transmitere a imaginii în exterior. Prima parte – respectiv marfa pe care trebuie să o vindem – depinde mult mai puțin de noi. Deci noi lucrăm cu „materialul clien-

tului”. Fiecare sănătate responsabilă pentru o parte, dar nu cred că este interesul nostru să concepem o activitate machiajerică, în care să vînd ceva ce nu există.

● Guvernul României practică o politică duplicitară

ANDREI CORNEA: Domnule ministru, în ceea ce mă privește vă consider un om deosebit de intelligent și bine pregătit – un diplomat de carieră. Având în vedere acest lucru, cred că nu îmi veți face un reproș

pentru franchețe. Am sentimentul că actualul guvern și actuala coaliție care sprijină guvernul, dar chiar și dvs. personal în unele atitudini publice duceți ceea ce ar putea numi o „politica duplicită”.

Mai întâi este problema de principiu a alianței dintre partidul de guvernămînt cu Partidul România Mare și Partidul Socialist al Muncii. Această alianță a devenit absolut evidentă cu ocazia trimiterii delegației la Consiliul European. Sigur că dvs. puteți afirma că nu e răspunderea dvs., ci a Parlamentului. Să atunci vă întreb dacă, în calitate de ministru de Externe, ati atras atenția președintelui țării, președintelor Camerelor asupra consecințelor neplăcute care pot interveni în această chestiune. Să atunci da, atunci de ce această poziție a rămas secretă?

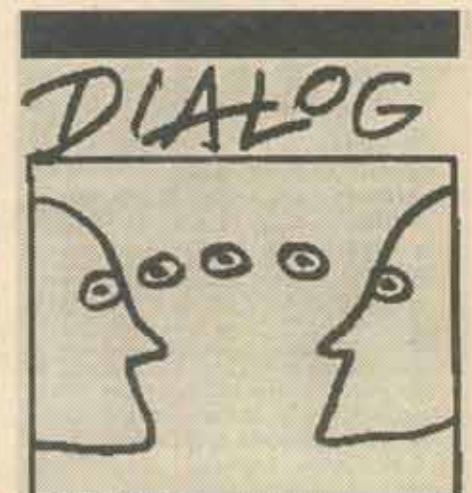
Astăzi am aflat chiar de numirea d-lui Mircea Hamza la Secretariatul pentru presă al guvernului, domnia sa fiind cunoscut ca membru al Partidului România Mare, înainte fiind purtătorul de cuvânt al lui Cornelius Vadim Tudor.

Ne gindim că în acest moment, cînd barjele sîrbești încalcă embargoul pe Dunăre, România are nevoie de o bună credibilitate. Cum va dobîndi ea credibilitatea în momentul cînd aliații partidului de guvernămînt sunt ostili în mod profund tuturor rezoluțiilor Națiunilor Unite în problema Irakului și cea a Iugoslaviei? Cînd apar de ani de zile elegii, în presa lor, la adresa lui Saddam Hussein? Iar partidul de guvernămînt nu s-a demarat, după cîte știu eu, niciodată de aliații săi.

Să, în sfîrșit, am să mai ating două chestiuni. Una care vă privește direct pe dvs. Este vorba despre un interviu în Europa (nr. din 12-19 ianuarie 1993). Număr în care citim și un articol intitulat „Liderul irakian Saddam Hussein este încrezător în reconstrucția rapidă a țării sale”, după asta urmează „Imperia fesenisto-iudaică”. Iar dvs. ati dat mai jos un interviu. Simplul fapt că ati cauzionat cu semnatura dvs. o astfel de revistă mi s-a părut cel puțin surprinzător.

Să, în sfîrșit, un eveniment recent, care nu vă privește în mod personal, dar față de care cred că ministru de Externe ar trebui să aibă o poziție: începutul unei acțiuni a Procuraturii împotriva d-nei Doina Cornea, tocmai în preliminariile discuției din Consiliul European, mi se pare o gafă atât de mare și atât de inexplicabilă, încît chiar să mă întreb ce se întimplă. Iarăși puteți să-mi spuneti că asta este acțiunea Procuraturii, că există separația puterilor... și totuși te întreb de ce Procuratura nu s-a ocupat de atitea personaje suspecte, inclusiv de Ilie Neacșu, cel care semnează în Europa incitări la crîmă.

TEODOR MELEȘCANU: Din momentul în care au avut loc alegerile generale, ni s-au transmis mai multe semnale legate de importanță deosebită pe care o va avea modul de compunere a delegației noastre la Consiliul European.

Nu ni s-a ascuns că de cei care ne vor reprezenta, de calitatele lor, de modul în care ei ne vor reprezenta va depinde într-o anumită măsură și succesul nostru la această instituție. Toate aceste semnale (recepționate prin intermediul ambasadei noastre la Paris, care menține o anumită relație cu Consiliul European) și chiar anumite recomandări, păreri, sugestii în legătură cu delegația au fost transmise atât președintelor celor două Camere, cit și primului-ministrului și președintelui țării. Mai mult, vă pot spune că în cîteva note pe care le-am transmis celor doi președinti ai Camerelor am subliniat acest lucru și am căutat să exprimăm părerea noastră că, într-adevăr, componenta delegației va fi extrem de importantă. Sigur că în ultimă instanță decizia în legătură cu componenta delegației nu ne aparține nouă.

A doua chestiune – interviul meu din Europa. Am mai auzit comentarii, dar vreau să vă asigur că nu mi s-a prezentat macheta ziarului. Sigur, puteam să bănuiesc că ce gen de articole vor fi sau ce poze pot să apară pe pagina 1, dar unul din principiile pe care le-am avut și pe care le am în continuare este de a nu împărtășa presa într-o parte și o anumită parte. Eu nu consider că la Ministerul de Externe trebuie făcută politica unui partid sau chiar a unei alianțe de partide. Cred că în ambiția Ministerului de Externe trebuie să intre promovarea unei politici naționale care, dacă se poate, să răspundă intereselor tuturor. Am considerat că atunci cînd cineva mă solicită, eu să răspund, răspunderea mea fiind exclusiv legată de ceea ce spun eu și este publicat și nu de celelalte materiale apărute în revistă. Probabil că nu am estimat foarte corect la momentul respectiv impactul pe care poate să îl aibă acest lucru. Pentru că semnalul pe care mi-l dat dvs. astăzi l-am mai primit și pe alte canale.

In legătură cu d-na Doina Cornea. Evident că este o chestiune extrem de nepotrivită. Am încercat însă să mă lămuiesc și eu despre ce este vorba, pentru că acest lucru mi-a fost ridicat ieri sau alătării într-o întîlnire pe care am avut-o cu delegația care urmează să participe la lucrările Consiliului European. Din discuția pe care am avut-o cu reprezentanții Procuraturii rezultă că nu există nici un fel de învinuire. Este vorba doar de o procedură de audieri la care au fost invitați și au participat – pînă acum – d-nii Petre Roman, Adrian Severin și că în acest context a fost invitată și d-na Doina Cornea. Am văzut, este adevărat, fotocopia citării care i-a fost adresată, unde scrie „în calitate de învinuit”. Mai mult, am fost asigurat că nu e vorba de nici un esfert de a aduce pe cineva acum la București, la Procuratură. A fost o invitație. Sunt de acord cu dvs. că momentul este, poate, cel mai nefericit.

In discuția cu delegația pentru Consiliul European am insistat foarte mult asupra unor sfaturi practice pe care am dorit să le dau, în sensul de moderare. Mesajul meu principal a fost că nu merită să te răstești la toți cei care îți pun o întrebare incomodă, fiindcă în 99 % din cazuri oamenii pun asemenea întrebări pentru că nu cunosc răspunsul

(Continuare în pag. 8)

Foto: GINA MARIN

ANDREI CORNEA

Cine sînt „aliații noștri”?

Extremismul naționalist este astăzi, din păcate, un loc comun în toată Europa. Mai toate țările bătrînului continent tind să aibă Vadim și Păuneștilor. Problema aşadar nu este că și la noi există naționaliști, antisemîti, național-comuniști ori fasciști, ci că, la noi, asemenea grupări și partide, deși au obținut scoruri modeste, la limită, în recentele alegeri, sunt, sub o formă sau alta, asociate la guvernare. Problema nu este că există reviste extremești, incitatoare la violență, șovine – ele există pretutindeni –, ci că, la noi, ministru de Externe sau președintele țării oferă interviuri acestor publicații, cauționându-le în acest fel în numele unei egalități de tratament. Președintele Franței nu-l legitimează pe Le Pen oferindu-i interviuri, nici cancelarul Germaniei nu procedează asemănător cu neo-naziștili și nici măcar președintele Rusiei sau ministru de Externe nu se exprimă prin intermediul organelor de presă ale național-comuniștilor ruși.

Pe de altă parte, cum toată lumea știe, România este extrem de interesată în dobîndirea unei bune credibilități europene, în integrarea sa în diferențele structuri ale Europei unite. Dar cum se poate dobîndi credibilitate, cum poate fi obținută o bună imagine, atunci cînd alianța cu forțele cele mai anti-europene și mai anti-democratice nu este niciodată denunțată, cînd, dimpotrivă, acestor forțe li se conferă cauțiune morală? Cum poate fi crezut un guvern că dorește sincer și în toate consecințele „intrarea în Europa”, fie și numai cînd ministru de Externe își difuzează opinile prin intermediul celor care, în chip explicit, văd în „intrarea în Europa” o catastrofă națională?

Curios este că tocmai ministru de Externe, dl. Teodor Meleșcanu, oaspete al Grupului pentru Dialog Social pe 29 ianuarie (laolaltă cu alte personalități politice de marcă precum d-nii Emili Constantinescu, Dinu Patriciu sau Caius Dragomir), părea a nu fi îngrijorat de existența acestor contradicții, care ar fi trebuit în primul rînd domnielui să le pară greu de rezolvat și producătoare de mari obstacole. La un om, indiscutabil intelligent, bun diplomat, bine informat ca dl. Meleșcanu, lucru are de ce nedumeri.

Pe ce se bazează astăzi Guvernul României, care este „cartea” pe care el intenționează să o joace, spre a-și îmbunătății imaginea în afară, fără ca, în același timp, să denunțe alianța, astăzi de profitabilită pentru conservarea puterii, cu extremiștii? Ne aflăm, desigur, pe un teren deschis speculației, dar cred că o ipoteză poate fi avansată:

După părerea mea, „cartea” să tocmai în utilizarea abilă a „afacerii barbelor” sîrbești ce violeză embargoul ONU pe Dunăre. De fapt, Dunărea de Jos a redevenit, după multe decenii, o zonă strategică de interes, iar România, ce controlează în mare măsură această cale navigabilă, capătă și ea o importanță strategică pe care nu o avusea înainte. Iată de ce este de așteptat ca puterile occidentale – numite, semnificativ, de dl. Meleșcanu „aliații noștri” – să ofere anumite avantaje guvernului român, să-l favorizeze integrarea economică, politică și mai ales strategică în structurile europene, privind mai cu indulgență situația internă din România, tendințele restauratoare ale actualei guvernări etc. Cu condiția să nu existe violențe masive ale drepturilor omului și ale minorităților, România ar putea beneficia de destulă completență din partea Occidentului. Iată de ce dl. Meleșcanu, cred, nu s-a arătat îngrijorat de efectele componentei delegației la Consiliul European, iată de ce domnia sa se simte liber să dea interviuri în cele mai abjective gazete, iată de ce o preocupare pentru delimitarea de aliații săi din interior, extremiștii, este absentă.

Să recunoaștem că acest partid politic – dacă așa stau lucrurile – e îndrăzneț și subtil. El corespunde, de altminteri, unei tradiții în diplomația românească pe care a cultivat-o cu mult succes și Ceaușescu. Guvernările noștri ar trebui însă să știe că el este și un act de cinism, ce poartă, pe termen ceva mai lung, potențialitatea distructive. Să în primul rînd pentru el însuși. În final, nimănii nu va accepta ca la întrebarea „cine sunt aliații noștri” să nu se răspundă clar și lipsit de echivoci. În final, duplicitatea nu renunță.

IMAGINEA ROMÂNIEI ÎN

(Urmare din pag. 7)

la ele și nu pentru a-ți crea dificultăți sau pentru a-și exprima un sentiment de neprietenie față de tine.

ANDREI CORNEA: Având în vedere această poziție a dvs., vă puntem să declară totuși foarte clar și ferm inaderență la această formulă a delegației în forma în care ea a ieșit?

TEODOR MELEȘCANU: Vă rog să-mi permiteți să dau acest răspuns după ce delegația se va întoarce de la Strasbourg și după ce voi vedea cum au acționat acolo membrii ei. Și atunci, promit că vă voi prezenta niște aprecieri.

● “Părerea mea este că nu se dorește intrarea în Consiliul European”

CAIUS DRAGOMIR: În ceea ce privește problema delegației parlamentare, e regretabil că nu a existat o discuție asupra fondului politic al participării României la Consiliul European: ce facem în mod concret, în ce condiții, cit nu acceptăm, cum procedăm, aici ar fi fost rolul fiecărui partid să spună ce va spune acolo. Discuția s-a redus la problema cu cît participă fiecare partid și cine decide asupra reprezentantului fiecărui partid – partidul sau plenul Parlamentului. La Consiliul European nu s-a trimis o delegație parlamentară, ci o sumă de delegații de partid. E bine? Nu e bine? O să vedem.

TEODOR MELEȘCANU: Mi se pare că acesta este sistemul de compunere a tuturor delegațiilor. Se face un procentaj pe locuri și astfel se distribuie locurile. E aproape o operă matematică.

CAIUS DRAGOMIR: Noi, cei din opozitie, avem clar partea noastră de vinovăție în materie de opțiuni: s-a ajuns la un vot global, pentru ca fiecare să nu piardă persoana cu care dorea să meargă. Deci, îl acceptăm pe Adrian Păunescu – un membru nu reprezentativ, ci distructiv ca imagine în această delegație – pentru a nu-l pierde pe-al nostru.

DINU PATRICIU: Îmi cer scuze că vă întrerup, dar trebuie să vă spun că toată opozitia a votat pentru alegerea nominală, singur FSN

a votat pentru listă. Așa că eu înțeleg ceea ce ați spus dvs. ca pe un fel de autocritică.

CAIUS DRAGOMIR: Eu nu am fost în sală, la vot, exact din acest motiv: nu-mi convenise ce se hotărise acolo. Dar dacă dvs. ați fost cumva în momentul în care am vorbit eu, știți că eu am propus alegeră nominală.

DINU PATRICIU: Trebuie să mă declar în dezacord cu cele spuse de dl. ministrul Meleșcanu. Într-adevăr, s-a adoptat un procedeu pur matematic, după care reieseau niște poziții ale grupurilor parlamentare. Dar această aritmetică nu putea duce la trei delegați din partea opozitiei și șase și jumătate din partea majorității, jumătatea fiind reprezentantul minorităților, care nu poate fi pus nici într-o parte nici în alta. Deci aritmetică nu putea să ducă la 30% față de 47%, cît reprezintă opozitia. Faptul că nu a fost respectat algoritmul și că pentru prima oară în Parlament a fost propusă o amendare necon-

formă cu regulamentele a dus la această constituire a delegației. În scopul a fost tocmai prezența dlui Adrian Păunescu la Consiliul European. Acest lucru ne-a făcut pe noi să ne întrebăm dacă există interes sau nu din partea majorității că România să intre în Consiliul European. Părerea mea este că nu se dorește intrarea în Consiliul European. Pentru că era absolut evident că anumite prezențe din delegație vor stărieni această intrare. Pe de altă parte, textul care ne-a fost propus de comisiile de politică externă (conduse de alianța de guvernămînt), ca o primă formulare a declarării comune a tuturor forțelor politice din Parlament, era un text în preambulul căruia se spunea că în România toate sunt perfecte, că am ajuns la o democrație ideală, iar în partea a două amenințăm Consiliul European că, dacă nu ne primește, opinia publică

acolo, ci doar zece persoane din el. Este obligatoriu ca și cele mai extreme persoane din acest parlament să fie prezente? Astă este realitatea? O democrație trebuie să aibă și capacitatea de a se apăra pe sine. Ea trebuie să aibă și anumite intoleranțe, nu trebuie să accepte orice.

ILIE SERBĂNESCU: Credeți, domnule ministru, că suntem obligați să intrăm în război datorită “afacerii barzelor” sau nu?

Credeți că prețul neintrării în război este afirmarea definitivă a apartenenței noastre la influența “sovietică”?

Nu-mi permit să întreb – pentru că știu că nu mi-ți putea răspunde – dacă România se îndreaptă spre

Gh. Jovin, Ana řincai, Mihai řora, Nils G Rosenberg, ambasadorul Suediei, Marina Sandu, Andrei Cornea, William Eugene Edwards

românească se va supăra pe el. Era un text absolut inaceptabil pentru orice om politic cu capul pe umeri. În a doua formulare, textul, din extrem de viril-naționalist, cum era la început, a devenit un text asexual, în care se declara doar că toate forțele din Parlament doresc să intră în Consiliul European.

TEODOR MELEȘCANU: Eu cred, cu riscul de a vă supăra, că pe undeva, este mult mai corect ca eu să mă duc la Consiliul European cu o delegație care reprezintă realitatea așa cum este ea. Nu cred că trebuie să ne fixăm ca obiectiv în sine păcăliarea Consiliului European. Dacă noi nu corespundem standardelor Consiliului European, înseamnă că nu trebuie să intrăm în această instituție. Nu este vorba de a ne arăta acolo altfel de cum suntem.

ANDREI CORNEA: D-le ministru, dl. Patriciu a spus un lucru pe care și eu l-am sesizat, fără să cunoasc toate dedesubturile acestei aritmetici bizare care s-a folosit acolo. Fapt este că acest partid, care se cheamă Partidul Socialist al Muncii și care a obținut în alegeri sub 4%, are un reprezentant, iar Convenția Democratică – fără maghiari – are tot un reprezentant, deși a obținut la alegeri 20% din voturi. Iertăți-mă, dar este foarte greu să convingeți pe cineva – și eu nu cred că veți încerca să o faceți, cel puțin aici, cu noi – că nu putea fi aplicat un procedeu aritmetic corect care să ofere partidelor o reprezentare într-adevăr proporțională.

Să mai vreau să spun un lucru. Povestea asta: “Să nu fie realitatea mai frumoasă decât suntem!” Ce e de fapt realitatea? Cine decide ce e realitatea? Realitatea este un parlament care este în felul său. Dar nu tot parlamentul se duce

Est sau spre Vest. Vă întreb altfel: credeți că avem vreo șansă să nu ne îndreptăm numai spre Est, așa cum ne-am îndreptat în ultimii 50 de ani?

● “Cred că Uniunea Sovietică se va reface ca imperiu”

TEODOR MELEȘCANU: Trebuie să lichidăm o falsă problemă. La noi nu se mai pune problema alegerii. De luni 1 februarie, opțiunea României este rezolvată. Pentru că la acea dată primul-ministru Văcăroiu va semna acordul de asociere a României la comunitatele europene. Acord care, spre surprinderea noastră a tuturor, conține mai puțin de jumătate din prevederi cu caracter economic. Peste jumătate din prevederile acordului de asociere – aproximativ 300 de pagini – sunt referitoare la integrarea politică, socială, culturală, tehnico-științifică și financiară a României în comunitățile europene. Deci, din acest moment,

părerea mea este că problema opțiunii nu mai are obiect. Noi am optat, am semnat, am devenit parte într-un proces care, în timp, nu are alt debucu. Mai mult: cred că din punct de vedere ideologic noi nu putem să ne îndreptăm spre Est. Pentru că Uniunea Sovietică, ca imperiu bazat pe o anumită ideologie, se va refa. Va trebui găsită o altă ideologie, care să unească niște entități. Această ideologie, cum o văd eu, după toate probabilitățile, va fi ideea panslavistă.

Pentru că nu văd alt numitor comun. În România și Moldova nu pot fi țări panslaviste. Va fi pericol pentru Serbia, pentru Bulgaria, pentru Polonia, pentru Slovacia, poate chiar pentru Cehia. Dar sunt trei țări aici –

Ungaria, România și Moldova – care nu pot adera la o asemenea ideologie, pentru că ele sunt exact la polul opus. Deci, din punctul meu de vedere nu se mai pune problema alegerii.

În legătură cu războiul cu Iugoslavia, România este gata să întreprindă orice măsuri care să asigure aplicarea embargoului, inclusiv măsuri de constringere, cu condiția ca acestea să nu pună în pericol viața omenești sau să producă daune materiale excesive sau irreparabile. Cred că această poziție ne asigură o anumită marjă de securitate. Nu sună că este ușor de apreciat în fiecare caz ce înseamnă acest lucru. Poziția noastră nu este una pe care am inventat-o eu. Cuvintele pe care le-am spus mai înainte sunt cuvințe din rezoluția Consiliului de Securitate, care spune următoarele: “Embargoul împotriva Serbiei și Muntenegrului se va aplica fără folosirea forței. În cazul în care este necesară folosirea forței, aceasta va fi proporțională cu acțiunea de înălțare a embargoului, va trebui să fie făcută astfel încât să evite pierderile de vieți omenești și să prevină pagube excesive sau irreparabile”. Deci există o limită pe care noi cred că trebuie să nu o depășim în nici un caz. Eu nu cred că se poate intra în război, la ora actuală, pe baza prevederilor existente.

● Mai există colaboratori ai Securității în corpul diplomatic?

DORU COSMA: Domnule ministru, cunoscerea de către aceleasi persoane a calității de foști colaboratori ai Securității înainte de revoluție, și după

aceea, cu aceea de membri ai corpului diplomatic, după revoluție, nu dăunează imaginii în exterior a României?

TEODOR MELEȘCANU: Ar trebui să definim ce înțelegem prin Securitate și ce înțelegem prin foști colaboratori ai Securității. Pentru că, la noi, noțiunea de Securitate înseamnă de fapt aparatul represiv politic. La ora actuală nu există în corpul diplomatic român, după cunoștința noastră, foști membri ai aparatului represiv politic. În momentul în care avem cea mai mică dovedă despre cineva, vă asigur că acel cineva nu mai e în serviciul Ministerului de Externe. Pe de altă parte, nu cred că există vreo țară în lume care să nu folosească procedeul acoperirii diplomatice pentru oameni care se ocupă cu stringerea de informații. Dacă suntem datuți un asemenea exemplu, eu sună gata să aplic corecția.

DORU COSMA: Dar presa a nominalizat foarte precis o serie de membri ai corpului diplomatic.

TEODOR MELEȘCANU: Ministerul de Externe nu dispune de dosare de personal. După revoluție, dosarele respective au fost distruse și noi avem un dosar de personal făcut după sistemul ONU, care conține fișe complete de cei angajați, pe propria lor răspundere.

● Regele Mihai – încă sub incidenta unei legi date de guvernul Horia Sima

DORU COSMA: O întrebare în legătură cu vizele pentru Majestatea Sa, Regele Mihai I. Dacă suntem amintesc bine, ați făcut o declaratie în sensul că nu există nicăi un fel de

probleme pentru Regelui, dacă în situația cu autorul înțeles că e română. Credeți respectiv, Ministerul de Externe a obligația morală să nu producă daune materiale excesive sau irreparabile. Cred că această poziție ne asigură o anumită marjă de securitate. Nu sună că este ușor de apreciat în fiecare caz ce înseamnă acest lucru. Poziția noastră nu este una pe care am inventat-o eu. Cuvintele pe care le-am spus mai înainte sunt cuvințe din rezoluția Consiliului de Securitate, care spune următoarele: “Embargoul împotriva Serbiei și Muntenegrului se va aplica fără folosirea forței. În cazul în care este necesară folosirea forței, aceasta va fi proporțională cu acțiunea de înălțare a embargoului, va trebui să fie făcută astfel încât să evite pierderile de vieți omenești și să prevină pagube excesive sau irreparabile”. Deci există o limită pe care noi cred că trebuie să nu o depășim în nici un caz. Eu nu cred că se poate intra în război, la ora actuală, pe baza prevederilor existente.

Un moment mai din

lucru în baza a înscrise în Consiliul European actual. În art. 51 nu se poate retrage persoane care sunt în teritoriul său în cazul Regelui. Alin. 2 spune normative care nu sunt actualele și considerate abrogabile a acelei reguli și dispărute. Nu sună situație și obiectivul de retragere cetățenilor pune pe Regalele Mihai I mai mult decât un – o personalitate contemporană) în inferioritate?

TEODOR MELEȘCANU: Ar trebui să definim ce înțelegem prin Securitate și ce înțelegem prin foști colaboratori ai Securității. Pentru că, la noi, noțiunea de Securitate înseamnă de fapt aparatul represiv politic. La ora actuală nu există în corpul diplomatic român, după cunoștința noastră, foști membri ai aparatului represiv politic. În momentul în care avem cea mai mică dovedă despre cineva, vă asigur că acel cineva nu mai e în serviciul Ministerului de Externe. Pe de altă parte, nu cred că există vreo țară în lume care să nu folosească procedeul acoperirii diplomatice pentru oameni care se ocupă cu stringerea de informații. Dacă suntem datuți un asemenea exemplu, eu sună gata să aplic corecția.

DORU COSMA: Dar presa a nominalizat foarte precis o serie de membri ai corpului diplomatic.

TEODOR MELEȘCANU: Ministerul de Externe nu dispune de dosare de personal. După revoluție, dosarele respective au fost distruse și noi avem un dosar de personal făcut după sistemul ONU, care conține fișe complete de cei angajați, pe propria lor răspundere.

● Regele Mihai – încă sub incidenta unei legi date de guvernul Horia Sima

DORU COSMA: O întrebare în legătură cu vizele pentru Majestatea Sa, Regele Mihai I. Dacă suntem amintesc bine, ați făcut o declaratie în sensul că nu există nicăi un fel de

N LUME

enirea în țară a va reglementa țările române. Și de cetățenia că guvernul și, al de Externe nu și juridic de a se retragere a aplică. În 1948 s-a spus, în decembrie 1940 a legionar, cind Consiliul de Bima? Nu cred că acest lucru și propria inițiativă să sub insti- sovietic, devine il regimurilor ar? Spun acest

cetățeniei acum decât era cazul față. Dar chiar dvs. atât dat răspunsul în partea finală, spunând că Regele Mihai nu este un cetățean oarecare, pentru că este o personalitate politică. Deci cred că a încercat să rezolvăm această problemă numai pe plan strict juridic este incomplet.

DORU COSMA: Nu scăpați din vedere că există un principiu constituțional care stabilește egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii? Și atunci, de ce să creăm o situație de inferioritate Regelui Mihai prin simplul fapt că este o personalitate a istoriei noastre contemporane? Pentru că la asta se ajunge. Dvs. și spuneți că nu este un simplu cetățean, că aparține istoriei contemporane a României și li punem condiții în plus.

TEODOR MELEȘCANU: Noi dorim să găsim o soluție la l'amiable pentru această chestiune. Rezolvarea în general a problemei regimului juridic al instituției monarhice are foarte multe alte probleme colaterale, inclusiv probleme de proprietate. Anularea hotărârile respective înseamnă și anularea tuturor celorlalte.

DORU COSMA: Și nu cred că dvs. și guvernul dvs. ar trebui să luată inițiativa anulării acestei măsuri abuzive, care nu mai are nici suport moral, nici o justificare istorică?

TEODOR MELEȘCANU: Mi-e greu să vă răspund dacă trebuie să luăm inițiativă anulării. Dar inițiativa de a rezolva această problemă trebuie să o luăm și am și luat-o.

● Imaginea României o fac și ambasadele

GHEORGHE JOVIN: În ceea ce privește securitatea din ambasade, problema nu este că suntem securiști, ci că nu suntem diplomați. Eu am fost într-o ambasadă înainte de revoluție. Erau acolo niște tipi cu figură crunte, care se tot încrecuiau încoace și care dădeau o senzație ușor de groază, după care faptul că ambasadoarea era o creație nu mai avea nici o importanță. Iar cel care ne-a însoțit se pare că a făcut asupra noastră un raport de vreo 30 de pagini în care nu a spus nimic rău, dar trebuia să-l facă. Senzația pe care o are lumea înțind în ambasade nu este nici acum una prea confortabilă.

Aș vrea să vă mai spun cîteva lucruri despre felul în care străinii se pot informa despre România. Am condus niște englezi. La sfîrșit mi-au arătat materialul informativ despre România. N-ar trebui să ne mirăm că toți cei care vin aici își fac o imagine prostă despre România, conform materialelor respective. Ar trebui să încercăm să arătăm că suntem totuși o țară cu un trecut civilizat. În direcția aceasta aș vrea să vă întreb cum ce faceți, dacă fiind că Ministerul de Externe are un rol foarte mare.

● Cea mai mică poluare a Dunării lasă orașele românești fără apă potabilă

TEODOR MELEȘCANU: BUGAUL Ministerului de Externe pentru propagandă culturală a fost anul trecut de 12 milioane de lei, iar al Departamentului de Informații de 365 milioane de lei. Cu aceste 12 milioane de lei, ceea ce este foarte puțin, am creat cinci centre culturale. În aceste centre culturale activează oameni care sper să nu fi fost securiști, sunt colegi de-a dvs., oameni propuși și promovați de Uniunea Scriitorilor.

ANA SINCAI: Domnule ministru, din moment ce dvs. Văcăroiu va semna luni acordul cu comunitățile europene, acea semnătură presupune că derularea restaurației în forță în interior, în țară, a foștilor comuniști va fi sistată? A doua întrebare: nu puteți solicita din partea aliaților un ajutor pentru bararea unui asemenea atac în forță a navelor sîrbești de pe Dunăre?

TEODOR MELEȘCANU: În ceea ce privește prima întrebare, răspunsul meu se referea la opțiunea de politică externă a României. Cât privește evoluția internă a țării, răspunsul depinde de fiecare dintre noi și de noi toți împreună. Ideea a fost că prin asocierea la Piața Comună, la comunitățile europene, România a făcut această opțiune, și această opțiune este spre Vest.

In ceea ce privește barjele sîrbești pe Dunăre: am făcut un demers extrem de ferm pe lîngă ucrainieni, în care am spus că răul trebuie întotdeauna curmat de la rădăcină și că deci măsurile trebuie luate de către ei. Am convenit ca mîine și poimîne să avem o consultare la nivel de experti în domeniul politiei de graniță și al vamii, pentru a nu mai permite intrarea pe Dunăre, în zona românească, de barje care nu dispun de aprobările necesare pentru a-și continua drumul. Același demers l-am făcut și pe lîngă aliații noștri – SUA și Anglia –, pe care i-am rugat să intervină direct nu numai asupra noastră, ci și asupra locului de închîrcare a barjelor respective. Același demers l-am făcut la Consiliul de Securitate. Guvernul ucrainez a confirmat foarte clar că nu împărtășește aceste practici și se pronunță pentru respectarea embargoului, dar – a spus – "sunt o serie de companii într-o situație foarte grea din punct de vedere financiar și nu putem exclude că anumite interese meschine determină asemenea acțiuni".

In legătură cu solicitările concrete, mîine va fi la Consiliul de Securitate un nou demers al nostru, pentru a cere un sprijin, de orice natură. Inclusiv o prezență sporită pe Dunăre a altor țări decât a României. Există însă cîteva probleme pe care aș dori să le înțeleget. Toate orașele din România care se află pe Dunăre sau în apropierea Dunării sunt alimentate exclusiv cu apă din Dunăre. Cea mai mică poluare a apelor Dunării le lasă fără apă potabilă. Ministerul Mediului ne-a spus că nu dispune de nici un fel de utilaj sau substanțe care să prevină o asemenea catastrofă. Cererea noastră a fost o cerere generală de sprijin și pentru aplicarea embargoului și pentru prevenirea unor efecte. Se pare că hotărârea sîrbelor de a-și traduce amenințările este reală.

RADU CĂLIN CRISTEA: Sentimentul meu este că vom reuși să ne facem de răs, poate, la Consiliul European, dar că greutatea

reală și cea care va inclina balanța într-un sens sau altul înseamnă referatele și raporturile care au fost și vor mai veni să năreză despre ce se întâmplă aici. Aș vrea să amintesc tocmai de un asemenea raport. Sunt convins că aveți știință despre el. Este vorba de un punct de contencios, unde se reproșeză României că și-ar militariza excesiv instituțiile societății civile, cu trimitere expresă la Procuratură. Deci aș vrea să vă întreb cui ați transmis acest mesaj și în general cum a decurs discuția, care a fost reacția.

A doua întrebare: cele patru demisii din Parlamentul de la Chișinău, care au o greutate formidabilă în miza unionistă. Îmi aduc aminte că, duminica trecută, Mircea Druc a precizat, într-o conferință de presă, că dacă ar capota și acest bastion al unionismului, care e fostul președinte al Senatului, practic soarta unionismului ar fi în mare cumpănană. Aș vrea să vă întreb cum va fi jucată miza unionistă în tot ce presupune ea, adică poziție geostrategică, politică, economică. Poate vă rugă să faceți trimiteri – nu știu dacă la Ministerul de Externe a ajuns – la un interviu absolut scandalos apărut în Pravda la începutul săptămînii și în care un important ofițer sovietic vorbește despre faptul că în Serbia cauzaci sunt primiți cu urâte, și că se înrolează în trupele sîrbești. Ba chiar mai mult, se sugera că Armata a 14-a va deveni un fel de placă turmantă, apărind toată zona slavă. Deci, în acest context, cum va fi jucată de către România miza mai departe?

TEODOR MELEȘCANU: Într-adevăr, vreau să confirm că un rol foarte mare va fi jucat de cele trei rapoarte care vor fi întocmite ca urmare a vizitei în România a trei raportori în perioada 8-10 martie. Este adevărat că a mai fost elaborat un raport de către un jurist german, raport care are ca obiect analiza compatibilității dintre sistemul juridic din România și ceea ce consideră Consiliul European că reprezintă un sistem juridic modern și democratic. Acest raport este destinat informării membrilor Consiliului European pentru că acestia să-și facă o părere, și în mod special celor trei raportori care, probabil, vor pune anumite probleme concrete din raport cu ocazia vizitei pe care o vor face la București. Acest raport este destul de mare și pozitiv, cu excepția unor referiri ca aceea privind problema militarizării excesive; în acest sens, faptul că și președintele Curții Supreme și procurorul general au grad militar este unul din punctele cele mai des menționate. La noi și sistemul juridic se află într-o etapă de tranziție. Dar începînd cu 1 iulie va intra în funcție un sistem juridic revizuit față de cel pe care îl avem, sistem care va cuprinde desființarea Procuraturii și crearea Parchetului. În legătură cu militarizarea excesivă, mi se pare o concluzie exagerată. Pentru că cei doi nu sunt militari de carieră.

In ceea ce privește demisiile din Parlamentul de la Chișinău, ele nu au avut încă loc. Ele sunt niște luări de poziție la Radio Chișinău. Or, demisia din parlament nu se dă la radio, ci în parlament. Cred că este o manieră din partea unor personalități din Moldova, de a-și exprima o anumită poziție în legătură cu unele evoluții care au loc la ora actuală la Chișinău. Deci eu nu aș adopta acum o poziție definitivă. Va trebui să vedem ce se va întâmpla în realitate în Parlament.

Strategia nu poate fi, în continuare, decât de apropiere între România și Moldova, și de integrare într-un spațiu cultural și spiritual

unic. Pentru că, de fapt, ceea ce lipsește și nouă și lor, majoritatea populației, este conștiința că aparțin același popor. Prioritatea rămîne crearea conștiinței naționale.

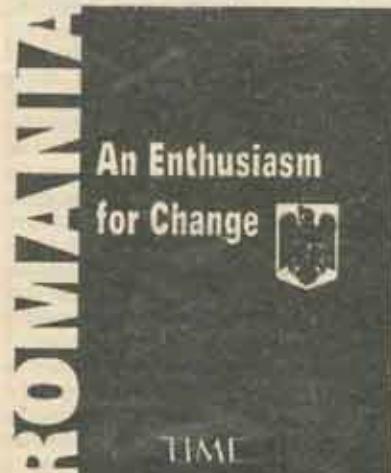
In ceea ce privește comentariul dvs. privind cauzaci și Armata a 14-a: după cum știți, Armata a 14-a este de la bun început armata de intervenție pentru zona Balcanilor. Deci ceea ce se spune acum nu este decât o confirmare a faptului că obiectivul strategic al acestei armate rămîne în continuare intervenția în zona Balcanilor.

● Contribuția Departamentului informațiilor publice pentru imaginea României în lume

VIRGINIA GHEORGHIU: Eu voi interveni puțin în logica discuției, în sensul că mă voi întoarce la observațiile pe care le-a făcut dl. Jovin

în legătură cu percepția imaginii României. Vă voi spune cîteva lucruri despre Departamentul informațiilor publice și despre ceea ce ne-am străduit noi să facem pe parcursul unui an pentru imaginea

Prima prezentare elegantă a unei Români, să sperăm, în schimbare

țării. Conceptul inițial cu care am abordat tema nastră a fost următorul: dacă Ministerul de Externe lucrează pe principiile diplomației tradiționale, adresîndu-se guvernelor și instituțiilor oficiale cu efectul încheierii unor tratate și înțelegeri, dacă Fundația Culturală Română se adresează diasporrei românești cu scopul de a sensibiliza și resensibiliza etnia românească din diasporă la apartenența ei la o matrice spirituală comună, în ceea ce privește Departamentul informațiilor publice, noi ne-am propus să ne adresăm publicului din străinătate, nu instituțiilor oficiale. Fără îndoială că suntem limitați de resurse materiale și umane. Departamentul informațiilor are în momentul de față 30 de angajați. Cu acești 30 de angajați s-au făcut și o parte din gafele cunoscute la expoziția de la Sevilla, s-a făcut și un supliment la Time. Pentru

(Continuare în pag. 10)

IMAGINEA ROMÂNIEI ÎN LUME

(Urmare din pag. 9)

suplimentul *Timp* am selecționat un public interesat de România, mai ales oamenii de afaceri. Una dintre prioritățile politicii guvernamentale în momentul de față este stimularea investitorilor străini. Am diversificat publicul și am găsit resursele pentru a produce emisiune de imagine inspirată respectivă zonă. Un alt public interesat de România este zona academică,

1980-1985.

TEODOR MELEȘCANU: Singurul mod de recrutare în Ministerul de Externe, începînd cu anul 1990, este pe bază de concurs. Sunt primiți la concurs toți cei care trec examenul medical, testul psihologic, au sub 35 de ani și cunosc două limbi străine. Nu se iau în considerare notele primite la facultate, nu se ia în considerare nici un fel de dosar. Într-adevăr, suntem confruntați cu o scădere continuă a nivelului general de

întîmplă cu adevărat în România, avînd posibilitatea să o afle singuri. Nu trebuie ca cineva "râu" din opoziție să se ducă să ne "toarne" în străinătate, așa cum prezintă situația ziarele de scandal.

● Procuratura este o relicvă stalinistă

Revenind la Procuratură: ea se va transforma acum în minister public. Dar în momentul de față ea rămîne o relicvă stalinistă al cărei scop era aplicarea politicii partidului și care se bucură acum de principiul separării puterilor în stat. Numai prin această mixtură nefericită, care a fost prelungită cu încă un an – al treilea – se poate explica de ce Procuratura, cu un dispreț greu de imaginat în orice regim vag democratic, timp de trei ani de zile a refuzat să ancheteze pe asasini din decembrie '89, teroriști, minerii sau gravele cazuri de corupție. Este foarte clar că în România nu putem vorbi despre un stat de drept. Si, domnule ministru, acestea sunt lucruri care vă fac foarte grea sarcina dvs. de a prezenta România ca un stat de drept. Si mai este un lucru pe care dacă nu îl rezolvăm, putem trimite numai reprezentanți ai opoziției în Parlamentul European și tot nu vom fi crezuti. Este problema extremismului, care este astăzi una a întregii Europe. În Parlamentul României există acum două grupări clar extremești: un extremism de stingă – comunism adevărat, care este PSM –, și al doilea, care este PRM, expresia cea mai pură a național-comunismului. În momentul în care liderul PRM apare în Parlament spunând clar că este antisemit, sovin, rasist, cind afirmă că sunt "gloante destul de puternice pentru tigani și costă puțin", cind exaltă totalitarismul în toate formele lui și cind cere brutal lichidarea forțelor opozitione – acest lucru trebuie să ne dea de gindit. În toate țările din lume există extremism, nationalism, iar extremiști-naționaliști sunt și în parlamente. Dificultatea începe cind această minoritate extremistă vorbește în numele majoritatii și are pretensiune că reprezintă majoritatea. Iar dvs., domnule ministru, aveți probleme pentru că sunteți un guvern care există și în sprijinul acestor grupări extremești. Au trecut trei luni și nu am văzut din partea președintelui și a primului-ministrului nici cel mai mic semn, nu de condamnare, dar măcar de delimitare de aceste grupări extremești. Dimpotrivă. Or, dacă această delimitare nu se va produce, sarcina dvs. de a prezenta România ca pe o țară democratică și o țară cu un stat de drept va fi foarte dificilă, chiar dacă noi încercăm să vă ajutăm. În toate călătoriile mele în străinătate, eu am declarat în prezență ambasadorilor și în presă că avem nu numai speranță, dar și credință că România va reprezenta în viitor o zonă stabilă din punct de vedere social și al lipsei conflictelor etnice. Acest lucru nu este important numai din punct de vedere politic. Cind se discută o colaborare economică serioasă, investitorii de stat sau privați sunt interesați în primul rînd dacă există stabilitate sau nu, stabilitate care nu se poate realiza fără delimitarea de aceste grupări extremești, care sunt antinaționale. Dacă noi cădem de acord asupra acestui lucru, opoziție și guvern, putem construi împreună o imagine care să fie și corespunzătoare adevărului.

DIALOG

Mi-a spus că singurul lucru care l-a lăsat fără argument este faptul că absolut toată lumea, inclusiv opoziția, se pronunță pentru acordarea clauzei. Deci, din punctul nostru de vedere, ce să facă dvs. în Italia, ce a făcut el. Radu, care a ținut un discurs interesant pe problemele minorităților, scrisorile pe care le adresat sau pe care le adresează alti lideri sau personalități importante din opoziție nu sunt percepute prost sau într-un spirit râu, cum că ar urmări anumite scopuri tenebroase.

In al doilea rînd, cred că va avea loc o delimitare de fond. Pentru că în jurul datei de 15-20 februarie, guvernul Văcăroiu va prezenta un program de guvernare. Cu riscul să stîrnesc foarte multe zîmbete, voi spune că e un program pentru patru ani. Cred că prin acest program, prin prezentarea și discutarea lui în Parlament, se va își ocizia foarte bună de a stabili niște limite în care guvernul se va mișca.

DINU PATRICIU: Domnule ministru, v-am admirat pentru că ati detinut atmosferă, prin fiecare răspuns pe care l-ați dat cu o extraordinar de mare abilitate, care vă face cîstea, punind în valoare ideea (care nu poate să nu fie a unui ministru de Externe) consensului național în problemele generale de politică externă, nu numai de imagine. Sigur că e de admirat această tehnică. Dar dvs. faceți parte dintr-un guvern cu o anumită orientare politică. Este un guvern sprijinit de comuniști de național-comuniști și de FDSN. În discuțiile pe care le avem în birourile permanente, cu liderii grupurilor FDSN, ei se situează mai la stînga decît PSM (nu discut cazul Adrian Păunescu). O altă grupare din interiorul acestui FDSN, de multe ori, este mai radical-naționalistă decît PRM. Deci dvs. reprezentati acest guvern, faceți parte din el și duceți interesele României în numele acestui guvern. Dvs. credeți cu sinceritate că e posibil consensul? E posibil consensul între două grupuri despărțite de o falie în interiorul societății românești? În România nu există decît un singur conflict: între partide care se află cu față la Vest și partide care se află cu față la Est. Dvs. care reprezentați FDSN, afirmați că România se va îndrepta hotărît către Vest, iar FDSN, respectiv gruparea majoritară în acest parlament, este îndreptată evident cu față către Est, atât ca remember cît și ca gesturi.

TEODOR MELEȘCANU: Dacă noi acceptăm analiza pe care o face dvs. Patriciu, și anume că în societatea românească există un clivaj, atunci eu, ca individ, am două posibilități: să consider că nu există nici o sansă de a găsi un numitor comun acestor două extreme sau să consider că nu dău încă răspuns la această problemă, dar să incerc să găsesc calea de mijloc. Cred că astă caracterizează modul în care eu imi privesc atribuțiile. Nu știu dacă există această posibilitate, dar cred că merită să incerc. Dacă voi ajunge la concluzia că nu se poate, voi primi alte însărcinări.

THOMAS KLEININGER: Vom încheia aici, dar nu înainte de a spune că dvs. Meleșcanu a fost acoperit de complimente pentru profesionalismul său. Ceea ce vă doresc eu este să înțelegeți că profesionalismul, pur și simplu, nu este tot. Că abordarea tehnică a problemelor imaginii României nu este suficientă și că, de fapt, dvs. sunteți un personaj care, de voie sau de nevoie, se inscrie în istorie și trebuie să se măsoare în raport cu istoria și cu conștiința. Si aici apar toate problemele enunțate și cu care dvs. trebuie să vă confruntați și la care

... și gazda –
Radu
Filipescu,
penultimul
președinte al
GDS

Grupaj alcătuit de
RODICA PALADE
și ANDREI CORNEA

Dan Petrescu (directorul GDS), Mircea Diaconu (AC), Adrian Dohotaru (MAE)

universitară, interesată de performanțele culturale ale României. În acest sens, eu nu pot deci să apreciez ceea ce a făcut dl. Caius Dragomir pînă în septembrie-octombrie 1992, aceea de a finanța, dar fără foarte multă publicitate, o mulțime de reviste culturale aparținând Uniunii Scriitorilor, reviste foarte apreciate, a căror dispariție ar fi cauzat o imagine negativă. Am subvenționat de curînd Sfera politică, care nu este o revistă pro-guvernamentală, pentru că este o revistă bilingvă, astă inseamnă că este accesibilă și unui public din străinătate, care poate avea, astfel, o analiză teoretică a fenomenului românesc.

Cel care vine în România nu are la dispoziție foarte ușor basic information (informație de bază despre sistemul politic românesc, despre instituțiile românești, personalități și.m.d.). Avem sub tipar, și probabil că acest lucru este inedit pentru România, o agenda a activității guvernamentale '92, împreună cu percepția în mass-media internă și externă a activității guvernamentale. Deci un compendiu, foarte ușor în Marea Britanie. Britanicii sunt în fiecare an așa ceva. Noi facem acest lucru pentru prima dată. De puțină vreme am început să traducem punctele de vedere oficiale în limbi străine. Raportul d-lui Stolojan a fost tradus în limbile engleză și franceză, ca și discursul de investitură al actualului prim-ministru. Sunt lucruri care par niște truisme, dar pentru prima dată există resursa și determinarea de a face așa ceva.

RADU POPA: În 1991, dar și în 1992, au fost racolați, sau... selecționati, pentru a intra în Ministerul de Externe studenți absolvenți de la Facultatea de istorie – care este unul dintre rezervele Ministerului de Externe. Am avut marea surpriză ca elemente exceptionale, de o calitate cu totul remarcabilă, să fie ocolite și să fie luate niște elemente de cel mai jos nivel. Evident, nu voi da nume. Este o politică deliberată? Este o neprincipere a oamenilor trimiși să caute tineretul cu care se va "mobila" peste 5 ani, 10 ani Ministerul de Externe și reprezentanțele noastre culturale din străinătate? Pot să vă spun că din punct de vedere politic, al optunii familiei, al originii, al dosarului seamănă perfect cu ceea ce se întâmplă în

● Perceperea opoziției că dușman este o reminiscență a trecutului

EMILIAN CONSTANTINESCU: Domnule ministru, recunoaștem cu toții că aveți o sarcină foarte grea. Nu cred că vă este ușor să vă așezați pe scaunul ocupat de Titulescu, la fel cum nici mie nu-mi este ușor să mă așez, la propriu, în scaunul lui Iorga. Îmi amintesc că ati spus în fața Parlamentului cîteva cuvinte ale lui Titulescu: "Dați-mi o politică internă bună și am să vă fac o politică externă pe măsură". Este lucru de care și dvs. aveți nevoie. Eu am un sentiment foarte amestecat față de dvs., fiindcă îmi dau seama în ce situație dificilă vă aflați: dvs. sunteți cel care cunoașteți și ce se întâmplă afară și ce se întâmplă înăuntru. Sigur că guvernul poate da un miliard, două miliarde sau sapte miliarde pentru imaginea României, dar imaginea nu poate fi altceva decit ceea ce ea este în realitate. Ar fi fost mult mai economic dacă guvernul, în ansamblul lui, și Puterea nu faceau anumite gafe care au adus acestei imagini daune enorme. Multă purtăm cu noi două reminiscențe ale gîndirii trecutului. Prima: perceperea opoziției de către Putere ca dușman. Opoziția este utilizată ca argument cind nu merge treaba, mai ales în afară. Si a două reminiscență: imaginea țării în exterior, care este imaginea guvernului, nu a țării așa cum este. Dacă lucrurile stau așa, mie mi se pare că problema delegației pentru Consiliul Europei este numai virful unui aisberg. Tot virf de aisberg este și problema militarizării Procuraturii, fiindcă problema nu este că procurorul general este general, că procurorul adjunct este și el militar, și tot general, ci că Procuratura minează grav statul de drept. Dacă păstrăm ideea gresită, datînd de pe vremea "cortinei de fier", conform căreia cei din afară nu sunt informați despre România, acum trebuie să știm că cei de afară chiar cunosc ce se

● "Pentru Ministerul de Externe este foarte important ce spune opoziția"

TEODOR MELEȘCANU: Relația opoziție-majoritate, pe care ati prezentat-o dvs., domnule Constantinescu, nu are circulație la Ministerul de Externe. Din contră. Pentru noi este mult mai important ce face și ce spune opoziția, pentru că asta oferă o credibilitate mult mai mare. Voi da un exemplu. După ce a fost în România, l-am întrebat pe Tom Lantos care a fost lucrul care l-a impresionat cel mai mult și care ar constitui un argument pentru domnia sa.

GABRIELA ADAMEȘTEANU

PRESA ÎN TREI CULORI

În fortata publicațiilor de tot soiul și a evenimentelor mărunte nu s-a găsit încă spiritul aplicat care să traseze harta presei de azi. Chiar și o privire grăbit aruncată ar putea să sesizeze însă diferența față de harta presei din primele luni ale lui '90. Ea este la fel de relevantă ca și hărțile politice comparate ale Europei dintre anii '20 și '50. Între cele două date s-a consumat un război, și nu modificarea frontierelor este cea mai semnificativă, ci a raportului de forțe.

Desigur, jurnaliștii vor invoca schimbările în bine intervenite între timp: raportul dintre opinie și informație în favoarea informației, apelul la profesionalism, încercările diferitelor publicații de a se "centra", schiind, fie și cu intermitențe, o marjă reală de independență față de forțele politice (balimentul abia mascat al presei de partid nu mai poate fi ignorat la această oră).

Se mai poate sublinia și faptul că această presă are plămînii rezistenți, că în oceanul plin de talazuri al tranziției fedeseniște, puține publicații cit de cit "de marcă" s-au inecat definitiv, fără să li se mai facă o scurtă respirație artificială.

Pentru a avea însă într-adevăr imaginea unei hărți a presei, am putea folosi culorile - negru, roșu, albastru, de pildă. (Înțind seamă însă că nu există culori în stare pură și din nuanțele fiecărei arămiute alcătuin un curcubeu.) Negru ne este sugerat de simbolurile zilei: piata "neagră", simbolul "la negru", ba chiar și societatea "neagră" (pe care un sociolog, Bernard Paquetteau, a analizat-o în "22").

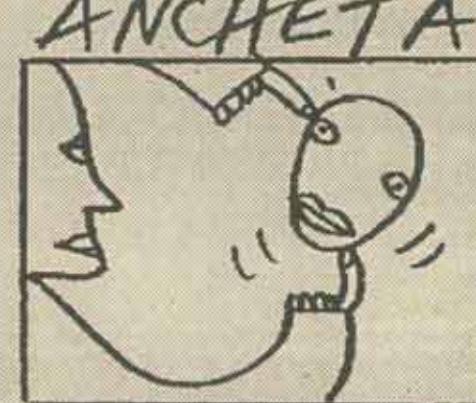
Ghidindu-ne după tirajele mari (așadar după un larg sector de public) și după preferințele multor difuzori, conturăm presa "neagră" de la Crimă și viol și Prostítuția pînă la frontieră publicațiilor "cu tentă bulevardieră". Nu putem nega aici existența legilor economiei de piată. Sectorul bulevardier este în plină expansiune, negru-smoala

diluindu-se pînă la un gri-argintiu - drumul de la fotografiile cadavrelor mutilate din Infactorul la prezentarea lor pe pagina întâi din Evenimentul zilei, de la violurile femeilor în vîrstă din Tineretul liber, pînă la pozele picante din VIP și inițierea tantrică din Zig-Zag.

Presa "roșie" ar fi cea legată (interese politice, economice etc.) de zona Puterii, al cărei punct de declințit a rămas (mai explicit sau mai puțin explicit) președintele Iliescu. Pornind de la extremismul naționalist, nostalgia ceaușistă, protejarea în diverse forme a Securității vechi și noi și ajungind la diversiunile înflorite sub bagheta profesioniștilor (falsa echidistanță, falsul dialog, falsa dilemă), roșul se diluează într-un seducător "ros-pale". Pentru a deosebi bînele culorile, trebuie să îl seama că presa roșie nu "se bucură" de avantajele economiei de piată încoînțită timid într-un sol comun. Subvenția asigurată (ie ea și "non-guvernamentală") îl dă un alt Weltanschauung, chiar dacă îl alimentează frustrările. Ca și cînd n-ar fi de-a-juns, la acest lucru se adaugă faptul că de pe micul ecran, în casele tuturor, a început să vorbească săptămînalul tovarășul Paul Everac, căruia și pe vremea adevăratului comunism i se spunea "Lenin al timpurilor noi".

Albastrul, precum se știe, este culoarea Europei. A fost și culoarea electorală a Convenției Democrate, perdantă în alegeri. Iar cînd includem revista "22" în "presa albastră", ne gîndim, fără îndoială, la toate sensurile cuvîntului "albastru" în limba română.

Desigur, orice clasificare de acest gen este discutabilă. Ceea ce însă vreau să subliniez după ce mi-am încheiat desenul este numărul îngrijorător de mare, la această oră, al revistelor extremiste, campaniile pe care le duc, cu o disciplină militară, și modul în care desfigurează, volt, imaginea în lume a României.

HORIA FLORIAN POPESCU

Publicațiile Restaurației Comuniste

Batalioanele de assalt ale actualului regim (România Mare, Europa, Totuși Iubirea, Vremea, Politica) s-au năpustit asupra opiniei publice și a partidelor democratice concomitent sau la puțin timp după 13-15 iunie. Pînă la alegerile din 20 mai 1990 (și o bună bucată de vreme după aceea), ziarul Azi, organul de presă al Frontului Salvării Naționale (formula 1), luptase feroce pentru transbordarea oamenilor vechiului regim pe ambarcațiune. Publicațiile amintite sunt considerate extremiste, însă la fel de potrivit ar fi să le calificăm drept instrumente ale restaurației comuniste. Bibliografie amănuntită a periodicelor național-comuniste ar da dimensiunile terifiante ale formidabilului bombardament pseudo-informațional la care a fost supusă populația țării după evenimentele din decembrie 1989. În paginile lor, personalitatea lui Nicolae Ceaușescu este evocată întotdeauna cu vădită emoție și profund regret. O fotografie necunoscută a lui Nicolae Ceaușescu e însoțită de un comentariu surprinzător: "Ne aflăm în posesia unei fotografii inedite care îl reprezintă pe Nicolae Ceaușescu. Este vorba de o ședință a Marii Adunări Naționale... Nu știm ce votează, dar știm că tînărul revoluționar... era zimbitor și avea toată viața înainte" (RM, nr. 4, 7 martie 1992, p. 3). Dar și oameni din suita lui Ceaușescu sunt tratați cu o simpatie și compasiune nedisimulată (generalul Iulian Vlad, generalul Ion Coman, Manea Mănescu și alți foști demnitari aflați acum în detinție).

Continuitatea între vechiul și nou regim se simte permanent, cînd nu se afirmă de-a dreptul. O altă fotografie, din România Mare, nr. 39, 14 noiembrie 1992, este comentată astfel: "Instantaneu surprins la Cercul Militar Național în ziua de 23 octombrie 1992. În imagine, de la dreapta la stînga: Eugen Barbu, Ion Iliescu, Cornelius Vadim Tudor și Dan Mirescu. Despre ce discută ei? În nici un caz despre procesul comunismului".

Perioada grea pentru adulterii lui Ceaușescu a fost depășită, fiindcă acum și-au găsit un alt obiect de venerație (mai temperată) în persoana lui Ion Iliescu, ruia Adrian Păunescu, Cornelius Vadim Tudor și schipele lor redaționale și mingînă induioșa urmărești pașilor. Experiența lor anterioară își spune cuvîntul.

Procesul comunismului? De ce? După unele opinii ale susnumitilor, la noi în țară n-a fost comunism, ci un soi de socialism medieval. Comunismul rămîne o utopie. La ce bun să se declanșeze procesul a ceva ce nu a existat? Aici intervin unele contradicții. Dacă nu a fost comunism, la noi în țară a funcționat însă un regim totalitar care pretințind că face justiție socială a exploatației cumplit poporul. Publicațiile "Partidei Naționale" publică liste cu evrei și unguri care au fost membri ai conducerii de partid și de stat imediat după război. Așadar, de aceea s-a întimplat ce s-a întimplat; dar, în cele din urmă românul Gheorghe Gheorghiu-Dej a izbutit să se descotorosească de ei și de trupele sovietice. Dej este tratat cu duhul blindetăi

intrucit a procedat la purificarea etnică a aparatului de partid și de stat. Și, pe urmă, în vechiul regim n-a fost dracul atât de negru pe cît se spune!

Despre victimele regimului comunist nu se pomenește mai deloc. Publicațiile pe care le analizăm nu se arată preocupate de atmosfera de suspiciune insuportabilă creată de PCR și de securitate în societatea românească. Revoluția din decembrie 1989 ar fi fost înfăptuită de membrii PCR și UTC. Secuiriștii au fost adevărați patrioți. Doar cei din garda personală a lui Ceaușescu s-au lepădat condamnatibl de omul față de care aveau datoria să fie loiali. Dacă ar fi supraviețuit complotului regizat de agenturile străine, Ceaușescu ar fi găsit soluția cea mai bună pentru țară.

Ideiații participanților la restaurație este, de multe ori, confuză, de parcă între protagoniștii revistelor respective ar mai exista și divergențe de păreri. În realitate, preocuparea pentru rigoarea demonstrațiilor este absentă. Publicațiile în cauză reprezintă grupul masiv al celor ce riscau să nu mai ocupe fotoliile de conducere, să nu mai fie lăsați "să-și iubească patria" (cum se lamentă mai deunăzi pe ecranele televizoarelor Dinu Săraru, directorul ziarului Universul românesc și colaboratorul lui Adrian Păunescu la Totuși Iubirea). Contesații actualului regim "democrat" vor tragedii în România și, de aceea, se impune linștirea lor prin violență. Opoziția este antiromânească și trebuie interzisă prin lege.

Despre reformă se spun puține lucruri. Sunt atacați constant Petre Roman, pentru că este "evreu" și a dus o politică antiromânească, și Stolojan, care ar fi contribuit la nenorocirile perioadei actuale.

Pericolul pe care revistele restaurației îl prezintă pentru societatea românească este imens. Publicațiile în discuție au o capacitate materială remarcabilă de a-și disemina ideile bolnave. Toate revistele la un loc însumeză un tiraj de aproape un milion de exemplare. Ele sunt sustinute de numeroase alte publicații în care campaniile se reiau, periodic, puțin mai rezervate. Am în vedere Universul Românesc, Opinia Națională, editată de fundația "România de mijloc", al cărei președinte este prof. dr. Aurelian Bondrea, fost șef al cadrelor din Ministerul Învățămîntului timp de două decenii sub domnia lui Ceaușescu, Timpul, cu Raoul Ţorban, și destule altele, din păcate.

O imagine din filmul lui Mircea Daneliuc, Încă și mai potrivită acum, după numirea lui Paul Everac ca director general al Televiziunii

VREMEA

Ziar de luptă națională, politică, socială.

Director: Adrian Păunescu, Andrei A. Păunescu. Apără în august 1990. Ediția finală, 8 pagini, 20 lei.

Ultimul număr, colectat: 111, 29 iulie 1993.

Colaboratori: Ioan Badea, Horatiu Bretoiu, Nicolae Corbu, dr. Augustin Deleanu, Dumitru Florea, Nicolae Gheorghiu, Sorin Gheorghiu, Mircea Hamza, Carmen-Denisa Ion, Corneliu Irode, D. Lazar, Mihai Nemțeanu, George Odobescu, Costel Radu, Georgeta Ruță, Irimie Săraru, prof. dr. Gh. Stroia, Constantin Tată, Corneliu Vadim Tudor, Mihai Ungheanu, Ilie Zavragiu, etc.

CRISTIAN POPESCU

PRESĂ BULEVARDIERĂ SAU PRESĂ DE MAHALA?

Se pare că oriunde în lume o revistă bulevardieră este o afacere.

Într-un pe la tarabele din Piața Romană și de prin stațiile de metro (vezi deja semnul tarabei, ca semn al mahalalei) am reușit să achiziționez cîteva astfel de publicații. Iată mai jos înșiruirea celor care mi-au căzut în mînă: SCANDAL, Săptămînal scăpat de sub orice control!, redactor-șef I. T. Lazăr (motto: "Ceasul rău, pisica neagră"); ECRAN MAGAZIN, redactor-șef Cristea Ioniță; INFRACTORUL, Săptămînal pentru demnitatea cetățeanului, împotriva corupției, redactor-șef I. T. Lazăr; BUCUREȘTI, supliment al publicației TINERAMA, director Max Bănuș, redactor-șef Bogdan Teodorescu; MAGAZIN, Săptămînal cultural, științific independent, redactor-șef Dumitru Filip; MAGAZIN/ROMÂNUL, director Ion Petcu; CALYPSO, Actualitate, literatură polițistă și de spionaj, redactor-șef George Ioniță; SALUT, director George Mihăiță; PROSTITUȚIA, Supliment literar și de educație sexuală, editat de Phoenix s.r.l. și IEPURASUL, Revistă de divertisment, editat tot de Phoenix s.r.l., UN BĂRBAT ȘI O FEMEIE, Publicație de educație erotică pentru ambele sexe, editor Societates de presă "Om bogat, om sărac" s.r.l., redactor-șef Florin Dorobanțu; OM BOGAT, OM SĂRAC, publicație independentă (motto: "Om trăi, om vede..."), redactor-șef Vali Urmuz; EMMANUELLE, Revistă de informație, dragoste & literatură erotică, Cluj-Napoca, editor: TieNes s.r.l.; DRAGOSTE MURDARĂ, Supliment al revistei TORENTE.

Primul lucru care poate fi observat din acest inventar este, bineînțeles, împărțirea în două categorii clare: reviste tip magazin, colecție de informații sau speculații din orice domeniu (pe coperta uneia din ele este scris cu litere de-o schiopă: asasinate, prostituție, delapidări, falsuri, furturi, violuri, droguri, crime, tăbări, bînăță, jafuri) și reviste sexy, pornografice. Un alt fapt interesant este jocul subtitlurilor, mai ales în ceea ce privește revistele din a doua categorie. Acestea se ascund după degete, încercând să-și găsească un statut în condițiile în care instituțiile prostituii nu sunt încă legalizate la noi – funcționând fără control medical, și, chipurile, fără voie de la poliție. Revistele pornografice românești se vînd pe aceleași tarabe cu publicațiile elitei culturale.

În același scurt inventar de mai sus ar trebui să-și găsească loc și ceea ce s-ar putea numi cotidianul cu promițător caracter bulevardier. Mi se pare extrem de semnificativ faptul că cel mai citit cotidian al țării – EVENIMENTUL ZILEI – nu putea atinge vîrful topului decât fiind și bulevardier.

Gîndindu-ne la un portret-robot al editorilor de presă bulevardieră românească de astăzi, putem stabili că nu există nici o legătură directă între preocupările lor de ieri (pre-decembriște) și cele de acum.

Cine sunt cititorii acestor publicații? Cei care se mulțumesc cu aflarea faptului divers ca bîrfă. Pe ei nu-i interesează dacă află ceva spectaculos despre președintele Statelor Unite sau despre un accident ecologic, ci îi interesează doar senzaționalul, care are aceeași valoare oricui îl să-l întîmpăla. Acești cititori sunt cititori de mahala, faptul divers, oriunde să-l întîmpăla, se întîmplă pentru ei în vecini. Pentru ei, o revistă pornografică este o revistă bună, chiar dacă în pozele cu femei goale nu se văd femeile goale, din cauza execrabilei calități a hîrtiei. (Ne putem permite să ne imagină astfel cititorul acestor reviste numai și pentru faptul că ele sunt cumpărate.) De lipsa de educație publicistică a acestui cititor se poate profita. El trăiește în mahala sau presei noastre cea de toate zilele.

O revistă bulevardieră de calitate ar trebui să-și poată permite să plătească reporteri pentru a-i trimite oriunde să-l întîmpăla ceva spectaculos, semnificativ pe glob, să-și permită și plăti vedetelor de la Hollywood interviuri, ar trebui să aibă cronicari mondani, oameni de talent și de har. Dar în primul rînd Bucureștiul ar trebui să aibă mai multă viață mondene decât viață de mahala. Mai exact spus, pentru a avea o adevarată presă bulevardieră, bulevardul bucureștean ar trebui să se diferențieze net de mahala sau bucureșteană. Atât timp cât societatea noastră nu intră într-un circuit internațional real, orice am face, bulevardele noastre vor fi ulițe de mahala. Mondenitatea presupune în această dată cosmopolitism. Cititorul mondén român trebuie să învețe să preferă faptul divers care-l privește pe președintele Statelor Unite, bîrfei care-l privește pe vecinul său de bloc.

Un avertisment al filmului lui Mircea Daneliuc: relația dintre prostitutie, pornografia și forțele politice oculte

ROMÂNIA MARE

Săptămînal. Director: Eugen Barbu; Redactor șef: Corneliu Vadim Tudor. Numărul 1: 8 iunie 1990.

Motto: "Vom fi iarashi ce am fost și mai mult decât astăzi!"

Colaboratori: George Alboiu, Mihai Antonescu, Dumitru Bălășă, Alexandru Brad, Ion I. Brătianu, Horia Breștoiu, Vasile Budriga, Șerban Cionoff, Victor Crăciun, Augustin Deac, Furo Iuliu Ioan, Mircea Hamza, C. Michael-Titus (Londra), Florica Mitroi, general maior Ion Alexandru Munteanu, Ion Murariu, Mircea Mușat, Petru Rezuș, Radu Theodoru, Marilena Tutilă, Petre Turlea, Mihai Ungheanu, Illeana Vulpescu, Romulus Vulpescu, Dan Zamfirescu ș.a.

"Români, fascismul unguresc atacă pe față! (...) Paranoia politică a Budapestei a intrat în ultima fază, a cămășii de fortă. Iată că noi am avut dreptate, de mai bine de doi ani tragem semnele de alarmă împotriva terorismului unguresc. În 24 de ore trebuie interzise prin lege toate grupările antiromânești, astăzi UDMR și Fundația Soros, cît și coaliile lor de topor PAC, GDS, România Literară, Convenția Democratică! Români, nu vă fie frică de flăra rezigționalismului maghiar, am mai pus-o cu boala pe labe de cîteva ori, de data astăzi o vom zdrobi definitiv și fără milă! Vor autonomicie? Expulzarea!"

"1. Dl. Iliescu a greșit cînd s-a lăsat antrenat într-o asemenea înscenare murdară: nu sîntem de acord ca un șef de stat să își piardă cumpăratul;

2. Așa-zisii ziaristi nu trebua să bătuți, ci lăsați laști, stropiți cu apă și luati iarashi la poceală, pentru că sună criminali;

3. Așa după cum vom publica joi în revista «Politica» ne angajăm să continuăm opera de binefacere a dlui Ion Iliescu, potolindu-l noi pe înșirbîntații derbedei care vor tragedii în România, pentru că cineva trebuie să apere odă și demnitatea acestui popor!"

POLITICA

Săptămînal al Partidului România Mare. Director fondator: Corneliu Vadim Tudor.

Numărul 1: 15 feb. 1992.

Colaboratori: Eugen Barbu, George Alboiu, Dumitru Bălășă, Șerban Cionoff, C. Irode, C. Michael-Titus (Londra), Florian Popa Micșan, Dan Ioan Mirescu, Mircea Mușat, general maior Ion Alexandru Munteanu, general locotenent (r) Theodor Paraschiv, Cristina Pat, Mireille Astrid Popa, Radu Theodoru, Marilena Tutilă, Costin Tugui, Mihai Ungheanu, Romulus Vulpescu ș.a.

"De ce «Politica»? (...) Nu este oare lumea sătulă de atită politică? Așa e, lumea e suprasaturată de politică, de un anumit gen de politică, mai exact. Prin urmare, de politică practicată de pleava postrevoluționară, de parlamentarii și ministerialiștii imbogățiti peste noapte, de cei care defâimează țara și boicotează Constituția. Dar politică Partidei Naționale este cu totul altceva. (...) Iar ispitirea cu Casa Comună a Europei este o utopie la fel de păgubitoare ca și comunismul."

Corneliu Vadim Tudor, nr. 1, 15 feb. 1992

revistele extremiste • revistele extremiste

EUROPA

Săptămînal. Director: Ilie Neacșu; Redactor șef: Florentin Oancea; Reporter special: Angela Băcescu; Redactor: Marilena Tutilă. La început foșt bilunar.

Numărul 1: iunie 1990. (De la nr. 8, sept. 1990 are inclus în fiecare număr și suplimentul EST/VEST, cu oarecare întrerupere în 1991.)

Colaboratori: Vasile Amariei, Ilie Bădicuț, Constantin Bărbulescu, Horia Breștoiu, Vasile Budriga, Mircea Dabija, Augustin Deac, Gh. Funar, Ion Gheorghe, Constantin Măciucă, Florian Popa Micșan, general maior Ion Alexandru Munteanu, prof. V. Negoianu, Victor Olariu, Cristian Sandu, George Tărnăea, Radu Theodoru, ș.a.

"Dar trezirea Rusiei are efecte pozitive nu numai sub aspect politic sau militar. Reînvierea Rusiei înseamnă apărarea ortodoxismului în fața ofensivei catolicismului și a tuturor sectelor care-l sustrag pe bietul pămîntean, acum la sfîrșit de secol și de mileniu, de la treburile lui familiale și profesionale. Dacă Mareșalii Ruși își pun vechile uniforme, atunci Serbia va rămîne bastionul de granit al avangărzii ortodoxismului în Europa și liniștea Europei va reveni ca prin farfiec."

Ilie Neacșu, nr. 110, ian.-feb. 1993, pag. 1

TOTUȘI IUBIREA

Săptămînal. Director: Adrian Păunescu; Redactor șef: Andrei A. Păunescu; Secretar de redacție: Marian Panait. Anul I de apariție: 1990.

Colaboratori: Vasile Băran, Horia Breștoiu, Valeriu Butulescu, Ion Coja, Eugen Florescu, Tiberiu Frățilă, Ion Gheorghe, Hajdu Gyözo, Alexandru Mironov, Constantin Mîțea, Mihai Pelin, Nicolae Peneș, Dumitru Popescu, D. R. Popescu, Dinu Săraru, Theodor Stavăr, Constantin Stroe, Nicolae Tone, Mihai Ungheanu ș.a.

"Între timp, și comuniștii și securiștii s-au apucat de lucru. Pur și simplu ei au luat ca atare societatea care li s-a pus înaintea ochilor și, prin muncă și inteligență, prin relații și experiență, cei mai mulți dintre ei au izbutit să se afirme. (...) Mari fime de toate naturile sunt conduse de foști comuniști și securiști. Astăz dovedește nu neapărat deștepți și sufletiști sunt securiștii și comuniștii, ci că Partidul Comunist Român, în ciuda tuturor erorilor sale, mai grave sau mai ușoare, a știut să fructifice poziția privilegiată în care s-a găsit ca partid unic: a inclus în rîndurile sale pe cei mai buni specialiști din România. Că au fost sau nu comuniști, nu mă pot pronunța, în legătură cu acești specialiști. Dar ei au fost, cu siguranță, membri ai PCR, ai UTC sau ai ODUS. Nicolae Ceaușescu vîna valori."

Adrian Păunescu, nr. 4 (124), Ian. 1993, p. 1, 16

SORIN VIERU

GEO BOGZA - 85 de ani

A fost o vreme cînd, în fiecare vineri, aşteptam "Contemporanul", cu neînsăzită tabletă a lui Geo Bogza. Mai tîrziu aşteptările s-au strămutat pentru fiecare joi, la întîlnirea în pagina "României literare". Textele lui Geo Bogza constituiau o permanentă, una dintre puținele, în acele zile. Sau – năpîi. Geo Bogza era, pentru mulți dintre noi, un lînic de far. Lumina acelui far ardea adesea înăbușit, confuz, abia se străvedea. Altele, izbucnind în jurul aşteptărilor noastre. Nimenei nu ignora natura politică a textelor lui Geo Bogza. Morala fabulelor sale era transparentă, sensul parabolelor sale era strălîmpede. Un peisaj contemplat de Geo Bogza devinea un îndemn etic; cerul pe care strălucea Orion, deasupra capetelor noastre lumina – prin nu se știe care mister al artei sale – cerul interiorității noastre.

Timpul a anulat de la sine textele fals bogziene, retorică bombastică și căznită a reportajelor din anii '50. (Prinț-o amară ironie, un manual de limbă română mai reținea, acum cîțiva ani, din tot tezaurul bogzian una din puținele monede calpe, cîteva rînduri impersonale despre construcția termocentralei Ovidiu; iar cînd i-am spus unei profesore de română obîna, arătîndu-i cît de puțin reprezentativ mi se părea pentru Geo Bogza acel text,

Iluzia de Geo Bogza

– Dați-mi o funie și un săpun!... striga cel care avea pe conștiință atîtea crime, iar contemporanii lui fură înfiorați la gîndul că vor asista la unul din actele justiției imanente.

– Dați-mi o funie și un săpun!... repetă el, și toți și-l închipuiră sfîșiat de gheara neiertătoare a remuscarii.

– Dați-mi o funie și un săpun!... mai spuse el o dată, ca să-mi spăl cămașile astăzi de sînge și să le pot pune la uscat.

15 mai 1970 ("Contemporanul")

toată mi-a răspuns: "Da, sigur, e permis, ar trebui altceva, fiindcă șantierul termocentralei a fost închis, ne-ar trebui în manual un text despre termocentrală în stare de funcționare!".

Incepînd din anii '60, artistul se întoarce la unele sale. Și atunci, își recapătă darurile: adevarul și poezia, slujindu-se reciproc.

Neuitatea "Tări de piatră, de foc și de pămînt", "Cartea Oltului", "Orion", "Ca să fii om întreg", "Jurnal de copilărie și adolescență" – sint și rămîn. Atunci cînd ne vom recăpăta putința de a fi

contemplativi (inactivitatea forțată la care am fost condamnat, sau la care, ca să simă dreptă, ne-am autocondamnat, de-a lungul nesfîrșitelor decenii, a avut darul de a ne întreține totuși contemplativitatea), aceste cărti vor străluci tot atât de intens și de curat pe cerul literaturii noastre pe cît strălucesc în noaptele geroase și senine constelația Orion.

Astăzi, artistul rămîne tăcut. Împovărat de bătrînețe, de boală, artistul rămîne singurătate, tăcut, dar nu inactiv.

Geo Bogza nu a dat și nu a luat

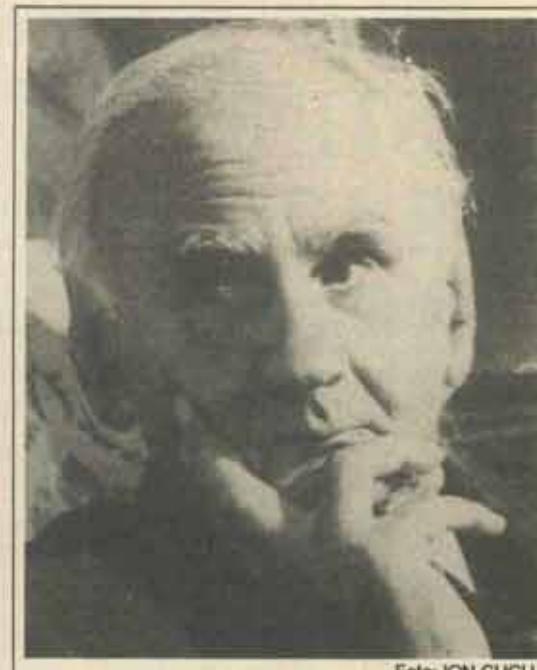

Foto: ION CUCU

interviuri. Fragmentul de mai jos, din carteau în pregătire a doamnei Diana Turconi, nu aparține decît aparent genului interviu. Și nu e memorialistică. Este, aş spune, o formă specială a tăcerii, în care s-a închis Geo Bogza, punctată de cîteva rostiri laconice. Va găsi pentru ele cititorul ritmul și unghiul de lectură potrivit!

In puținele nopti prieinice contemplației, în noaptele cînd mai găsim răgaz să medităm la vîrstele istorice și geologice, la vremelnicie și veșnicie, felinarul de la far scipește.

vremea căruia a apărut "Tări de piatră, de foc și de pămînt".

La primirea dv. la Academie a contribuit și orientarea politică pe care o avea?

Fără îndoială că a contribuit. Pe cetea de pe fruntea mea era aceea de antifascist.

Dar pro-comunist era?

Antifascismul era o notiune largă, care îngloba și pro-comunismul. Mai ales din clipa în care Hitler a început să însemne o primejdie mortală pentru destinul omenirii. Noi, de fapt, nu foloseam termenul de comuniști, ci de social-democrați.

Și astăzi sint unii, în conducerea țării, care își spun astfel. Tot comuniști sint?

Tot.

Dominul Bogza, circulă de mulți ani, sub formă de anecdote, o discuție dintre dv. și Gogu Rădulescu, asupra primirii unor noi membri în Academie. A existat într-adevăr o asemenea discuție?

Da. Cînd au fost primiți în Academie, formind o secție aparte, mai mulți economisti și oameni de știință. Printre ei se află și Manea Mănescu; acesta nu se bucura de faima că ar avea un nivel intelectual deosebit. Întrărindu-l eu pe Gogu Rădulescu de ce a fost primit Mănescu în Academie, el mi-a răspuns cu sarcasm și poste chiar cu cinism: "Asta e pentru ceilalți, să nu-și închipui că e o treabă serioasă".

Cine era celălăt?

Lotar Rădăceanu, Maurer, Bîrlădeanu, Malinschi și alții.

Nu era astfel jignită Academia în totalitatea ei?

Academia era în permanență jignită.

Din Academia sub cupola căreia nu mai este "savantă", credeți că ar trebui să mai plece cineva?

Sînt cîțiva care se găsesc în această situație. Și pe ei nu-i poate spăla nici o gîrlă!

Intă ce scriești, în 1968, în "Contemporanul": "Un oraș fără biserică – iar bisericile pot fi de multe feluri – e un oraș trist". Să îl avut cîrja de Patriarch, ce atî fi făcut atunci cînd bisericile noastre, Văcărești, Sfânta Vineri și altele au fost dărimate?

Nu aș fi fost mai indignat decît am fost așa, fără cîrjă.

Se vorbește, de la Revoluție încoace, de construirea unei Catedrale a Neamului. Ce credeți așa?

O nouă Catedrală ar fi foarte utilă pentru echilibru arhitectonic al orașului. Dincolo de mesajul ei, o catedrală e un lucru estetic – dar nu astfel se răscumpără conștiințele!

Dar cum se răscumpără conștiințele?

Cu bani grei. Cu bani remușcărilor!

Snagov, 18 iulie 1992

DIANA TURCONI

DE VORBĂ CU GEO BOGZA

În odăile dv. de la București, cît și aici, la Snagov, nu am văzut fotografii de familie. Fără să am intenția de a face psihanaliză, cum v-ați privit tatăl: cu teamă, cu admirație, cu dorință de a-i semăna? Și cît de mult v-ați iubit mama?

Pe tatăl meu l-am admirat foarte mult; nu m-am temut niciodată de el. Mi se părea un om cu totul extraordinar, de n-ar fi decit felul în care i-a îmbînăzit pe nemți, în primul război mondial, cînd voiau să jefuiască satul de păsări și animale. Cînd a murit aveam 12 ani. Cînd despre mama mea – era blindată făcută femeie. Fratelui meu cel mare, Alexandru, i-am purtat o admirare specială, știind ce muncă titanică făcea cu monumentalala lui scriere filozofică. Al doilea frate al meu, Ovidiu, a fost de multe ori pentru noi prilej de tristețe, fiindcă a complacut în tovărășia unor oameni bători și mediocrî. Sora mea, Lenuța, mai ales în ultima parte a vieții ei, a însemnat pentru mine un izvor de infinită bucurie, pentru felul cu totul aparte în care și-a trăit bătrînețea. Cartea ei "Scurt popas" a fost de asemenei un prilej aparte de întîntare. La Radu Tudor, mezinul familiei, admir talentul, uriașa putere de muncă și felul demn în care a știut să facă fată multor vicisitudini ale vieții.

Ca să devinâm adulți, trebule, pesemne, să ucidem într-un fel copilul care am fost și să ne dezamăgim părinții. Ce părere aveai?

Nu cred că am ucis în mine copilul care am fost. S-ar putea ca nici pînă azi să nu fi devenit adult. Părinților – adevarat. Le-am dat de multe ori prilejuri de dezamăgire.

Vî se pare că trăiți într-o lume a hazardului sau într-o lume a destinului? Aveai, să zicem, sentimentul că destinul vă așteaptă în prag dimineață, cînd deschideți ușa?

Nu am acest sentiment. Și totuși îl am: m-a întîmpinat, întotdeauna, hazard.

Insă: cum ați trăit, la volă întîmplări sau v-ați căutat destinul?

Cu totul la întîmplare. Dar astăzi nu înseamnă că destinul nu a venit el după mine.

V-ați intitulat unul din articolele din "Contemporanul" – "Elogiul Seninătășii".

Vorbești acolo despre foarte seninătă dv. prieten Iov, Socrate, doamna Alice Voinescu, profesorul Dimitrie Cucliu. Îl citai pe acesta din urmă: "Pot pierde totul, afară de fericire...". Mi se pare că, astăzi mai ales, nu suntem sărîn de acel echilibru special al sufletului.

Cei pe care i-am pomenit au fost profesorii moi de seninătate – seninătatea înțeleasă ca un mod de viață. Au fost pentru mine un exemplu copleșitor. Astăzi culeg roadele celor învățate demult și le sunt profund recunoscător pentru marea lor lectie.

Vă amintiți cînd a coborât înțila oară seninătatea în dumneavoastră?

Seninătatea moa a venit odată cu "Cartea Oltului".

Și acum despre Dumnezeu: cine a fost El pentru dumneavoastră – dar mai întîi: a fost?

Pe la 20 de ani am avut cîteva crize mistice. Atunci am crezut în Dumnezeu. E ceva extraordinar.

Dar acum credeti?

Intr-un anumite fel, da. Într-un anumite fel, pentru că Dumnezeu în care cred eu nu se asemăna cu cel al nici unei religii. Nu îl socotesc pe Dumnezeu că n-ar avea altă treabă decît să răspundă rugămintelor noastre de tot felul, uneori foarte mărunte. Dumnezeul meu este o mireasmă a Universului.

De cîte din cele zece porunci ale Domnului nu ați înțint seama?

De toate am înțint seama.

Aveți păcate care să vă tragă spre Iad?

Păcate am, și încă foarte mari, dar nu cred că dintr-acelea pentru care aș fi arătat înăudit.

Am găsit, în cartea lui Gide despre URSS, o frază care însăparează: "O extraordinară uniformitate domnește în felul de a se îmbrăca; fără îndolău și s-ar regăsi și în suflante, dacă ar putea să zărte. Este ceea ce permite fiecărui să fie fericit". Ce credeti, pot fi înțelese să-și găsească o astfel de fericire?

Am avut nespusa mînhire să văd o poartă strigind: "Sînt fericită!", cînd pe față ei se cîtea o mare deznădejde.

Cine era poeta?

Nina Cassian.

Depersonalizarea oamenilor, furtul de identitate, nu a fost oare una din crîmele cele mai cumplite ale comunismului?

Ba da. Cred că a fost cea mai rea dintre toate.

Pentru că a afectat pe spații geografice uriașe mai multe generații în sir, nu vî se pare întrucîntă mai gravă chiar decît cupoarele naziste?

Nu. Cupoarele naziste nu pot fi întrecute de nimic în monstruoitatea lor.

Mai are, astăzi, comunismul vreă sansă?

Cu cîțiva ani în urmă însăparează lumea. Acum o însăparează mai puțin, și s-au tocit gherale.

În 1971 declară că pe Lucrețiu

Pătrășcanu "nu l-au ucis forțele orabe ale întîmplării, ci îndelungată deliberare a unor conștiințe vinovate". Cine erau acele conștiințe?

Conducerea partidului, dar, în primul rînd, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Teama de concurență era mare. Dacă Pătrășcanu ar fi trăit și pe vremea lui Ceaușescu, putem fi siguri că și el, care își facea un act de mîndrie pentru că l-a reabilitat, de fapt i-ar hărăzit aceeași soartă.

Cum a fost procesul lui Pătrășcanu?

Cu ușile închise și expeditiv. L-au impuscat în cufără.

Execuția celor doi Cesașescu a fost într-adevăr o necesitate și admînt că și o satisfacție pentru noi toți. Totuși, cred că meritam mai mult: procesul acela sumar a lipsit poporul de un drept fundamental: recăpătarea conștiinței de sine prin procesul mai cuprinzător al comunismului.

Da, dar acest proces va avea loc în timp, nu într-o aulă de tribunal, ci prin mărturia generală a celor care au suferit din picina lui.

Nu suntem săt de optimistă. Mi se pare că procesul se tot amînă, martorișii sunt înțuși sub tăcere, iar vinovații se plimbă liberi și "privatați" printre noi.

Procesul se face totuși zi de zi, sub ochii noștri. Sentința nu e pronunțată de președintele unui tribunal instituit oficial, ci reiese din dezbatere – și zbateri. Se scrie cu incert, recunosc. Să avem înșă încredere în generația tineră, conștiința lor nu e otrăvită. Ele vor face dreptate.

Cei din fostul Comitet Central, aflați încă în închisoare – majoritatea au ieșit prin subterfugii –, merită libertatea omului de rînd?

Categoric nu o merită!

Ștefan Aug. Dolnăș, Dan Hăulică, Alexandru Paleologu, Octavian Paler, Andrei Pieșu, Mihai Sora. Ce v-a indemnat să semnă, alături de el, scrisoarea celor săptăne?

Conștiința mea și gîndul că era oportunită, în acel moment.

Ca o consecință, colegilor dumneavoastră îl s-a ridicat dreptul de a publica. Geo Bogza a continuat să-si susțină rubrica "România literară".

E drept. Eu aveam, la "România literară", articole pentru sase luni de zile. Ele se refereau la Mihai Eminescu. Redacția a găsit potrivit să le publice.

Nu ar fi trebuit totuși să retragești acele articole, în semn de solidaritate cu ceilalăt?

Eu am vrut și am discutat asupra acestei eventualități cu Dan Hăulică. Punctul lui de vedere a fost că prezenta mea acolo, în paginile revistei, este un semn de normalitate, la care toți speră să se întoarcă.

Vă socotîți un profitator al vechiului regim?

IRINA COROIU

DESTIN DE CINEAST

În războiul pe care Mircea Daneliuc s-a angajat să-l poarte cu realitatea, s-a confruntat cu faptul divers (*Cursa*, 1975) și hazardul pseudo-angajării individuale pentru o cvasi-cauză generală (Ediție specială, 1977), cu "bunele intenții" (*Probă de microfon*, 1980) și metodele coercitive (*Vînătoarea de vulpi*, 1980) ale sistemului dictatorial (*Croaziera*, 1981), anticipând semnul egalității dintre fascism/comunism și semnalând posibilitatea repetabilității prin destinul unui inscensur complice din indolență (*Glișando*, 1982). S-a hărțuit cu natura umană maltratată de autoritatea repressivă (Iacob, 1987), cu istoria și degenerescența (*A unsprezece poruncă*, 1992), cu opinia publică în special și cu intoleranța în particular (*Tusea și Junghiul*, 1992).

De astă dată (*Patul conjugal*, 1993), realitatea concretă l-a constrins să intre în dialog nemijlocit cu însuși obiectul artei sale, cu Cinematograful. La propriu (sala și "responsabilul", filmele și "filmarea") și la figurat ("tradiția" denaturării prin mediatizare tendențioasă, duplicitatea). Construcția în oglindă (brusca adresare directă a protagonistului, "jocul" în față și în spatele ecranului) deopotrivă calchiază pentru a relifica (en abime) și înglobează pentru a generaliza (en abyne).

Atacând o anume manieră de reflectare, Daneliuc substituie realismului socialist mult înfierat realismul postrevoluționar-postmodernist care relativizează și pulverizează "fictiunea" scenariilor și ipotetice, și autentice. Sunt trecute în revistă "locurile comune" ale momentului începând cu noțiunea de autoritate dublu caricaturată și continuând cu simboluri tratate sarcastic precum "cartea", "democrația" sau "perpetuarea". Înțint la mare preț printr-un concurs de împrejurări, volumul cu titlul persiflant generic "The Future of Romania" redevine convențional "Omagiu conducătorului iubit", maculatură numai bună de confectionat moriști de hîrtie. Este aceasta una din figurile de stil ce sugerează măcinarea în gol, surogatul de trăire și simțire. La fel se încearcă metaforic și iubirea, simplă masturbare cu efect colateral, copilul arieran fiind rezultat al unui pseudomariaj, alt simulacru existențial.

Preambulul ce este totodată și epilogul filmului închide fără speranță – chiar înainte de a se deschide – pilduitoarea poveste naturalistă despre acomodarea la "economia de piață". Promiscuitatea de vizuire a primei secvențe în care tema-laitmotiv a virtualului avorton se insinuează cu toate conotațiile de rigoare – adulterul și profitul – viciază eșafodajul proprietății al naratiunii filmice care și epuizează contestatarea enunțuri mult prea repede, alunecând cu inconsecvență în burlesc, dar și în plăcăt. Sintaxa cinematografică se resimte de pe urma precipitării, a dorinței de exorcizare care-i întunecă cineastului privirea, diminuindu-i forța de expresie. Incapacitatea decantării artistice depline și generată (justificată?) de însăși materia primă pasibilă de transfigurare, rebela lume înconjurătoare determinându-l pe regizor să uite de legile esteticului și aservindu-l legilor vieții. Artificialitatea încă există, impiedicând farsa de pe ecran să atingă florul tragic al farsei din realitate.

Dar cum capacitatea de mărturisire a lui Mircea Daneliuc este fantastică, aceste obiecții sunt minore în raport cu opera cinematografică, ce se clădește pe gestul temerar (dar nu singular – vezi *Balanța* lui Lucian Pintilie, după Ion Băieșu) de a-i restituîi publicului "imaginăea" propriei existențe terfelite în mod criminal.

Un nou film de Mircea Daneliuc

Impresii după premieră

NICOLAE
MANOLESCU

Un film foarte interesant, inspirat dintr-o realitate așa de crudă, încât nu mă simt în stare să dău asupra lui o judecăță pur artistică. E o comedie socantă a tuturor defulărilor, o bâscălie amară de tot și de toate, o imagine despre lumea noastră care nu ne lasă nici o speranță, o sondă împlinită în subconștiul național băntuit de helicoptere (reale sau de hîrtie) și de monumentale Omagii.

IOAN GROSĂN

Lucrul care m-a bucurat cel mai tare văzând *Patul conjugal* este că am redescoperit forța acelui Daneliuc "înțîăr" din *Cursa*, *Croaziera*, *Probă de microfon*, cineastul vesnic incomod care a dat atâtea dureri de cap secției de "cultură" a C.C.-ului. Că vocația să de a ieși din rînd, de a fi altfel decât imensa majoritate a regizorilor noștri (din acest punct de vedere, Daneliuc fiind, după mine, singurul continuator real al liniei Pintilie), prinde aici patina disperării și, pe alocuri, chiar a cinismului, este o altă problemă, una de atitudine a creatorului, și nu cred că e cazul să strîmbăm esteții din nas în față acestor dure, însingărate felii de realitate pe care ne-o punem în față autorul. *Patul conjugal* este, și ca temă și ca abordare stilistică, un fel de *Farmec discret al lumpenului* post-revolutionar prin care ni se sugerează un fapt foarte simplu: totul e tragic într-oțară în care nimic nu e luat în tragic.

Iar astă, cînd în cinematografia noastră, după trei ani de "libertate", domină parabolele, liceenii extratereștri, haideci tip Schwarzenegger și hangițele tip Madonna, e un lucru care nu poate fi ignorat. Personal nu vreau să reproșez nimic filmului. Mă bucur că a fost facut, că există.

P.S. Sî, ca să profit de spațiul pe care "22"-ul mi-l oferă, să urez lui Daneliuc să nu aibă cu *Patul conjugal*, în privința difuzării, soarta împărtășită de alte filme ale sale și, iată, și de *Balanța* lui Lucian Pintilie, care a dispărut de pe ecranele bucureșteni de cîteva săptămâni. Cînd la Paris, la 19 săptămîni după premieră, *Balanța* încă rulează, cînd în decembrie conducea în topul canadian al filmelor nonamericane, cineva, la București, scoate pelicula din săli. Să nu mi se aducă argumentul imbecil că nu mai e rentabilă: *Balanța* și-a scos de mult toți banii, a adus beneficii substantiale (inclusiv distribuitorilor) și apoi simplă sa proiecție, acum,

într-o sală mai mică, ar fi pur și simplu un act de cultură. Aproape zilnic, prieteni și simpli cetățeni îmici cer caseta să vadă sau să revadă una ori alta din variante. De ce n-ar putea să le vadă într-o sală? Decorece cineva nu vrea.

Mafia resentimentarilor mediocri funcționează impecabil.

LAURENTIU ULCI

Patul conjugal mi se pare a fi o satiră aflată sub regimul utopiei negative – satiră deopotrivă virulentă și disperată. Imaginată în grotesc, lumea românească din acest film pare să trăiască în egală măsură sub un semn freudian și sub unul

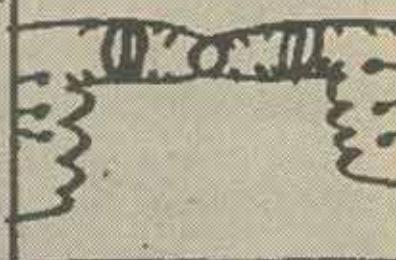
- 1) V-a plăcut filmul?
- Argumentații răspunsul.
- 2) Cum l-ați definit?
- 3) Cum ați situa filmul lui Daneliuc în raport cu *Balanța* lui Lucian Pintilie și *Hotel de lux* al lui Dan Piță?

malthusian. Agresiunea urăului e necruțătoare și, legată de abolirea oricărei speranțe, poate să producă o anumită reacție de refuz la un spectator care nu e încă pregătit să înțeleagă raportul just dintre fictiune și realitate. Sunt convins că nouă, spectatorilor români, filmul ne poate părea o copie șarjară pînă la caricaturalul grotesc după realitate, în vreme ce, probabil, spectatorul străin îl va lua drept o utopie welleliană. Oricum, cred că prin acest film, Mircea Daneliuc aruncă o lumină nu atât severă, cât nemiloasă (sper să se înțeleagă diferența) asupra societății noastre de azi, dar avînd în vedere și tipologia societății românești așa cum s-a conturat ea în ultimele veacuri. Într-un fel, genul proxim al acestui film este *De ce trag clopoțele, Mitică?* al lui Pintilie, iar diferența specifică a *Balanța* aceluiași

ADRIANA BITTEL

Mi-a plăcut, și în același timp simțul critic a funcționat, semn că nu m-a înnebunit. Pe urmă m-am gîndit de ce: există un principiu al realismului socialist – exagerarea conștiință – care năștea personaje și situații neverosimile de "pozitive". Aici e pe dos. Sigur, înțeleg ce și-a propus regizorul, pe care îl admir mult, dar nu cedez cu totul la această viziune. Actorii sunt eu toti formidabili, replicile – memorabile, dar, în comparație cu *Balanța*, adevărul de viață, cel omenesc, e săracit.

CULTURĂ

CĂLIN STĂNCULESCU

1. Da. Orice film provoacă interesează. Si filmul lui Daneliuc este "provocator", pe măsură cruzimii realismului său. Oglindă deloc amăgiitoare a prezentului, în care se reflectă trecutul și se previne asupra coșmarului care ne așteaptă de la viitor, *Patul conjugal* este un film-avertisment ce nu poate fi înțeles de cei handicapăti mental de decenile comunismului.

2. Pamflet cu multe "focoase". Unele, puține, cad alături. În orice caz, filmul este revelator, șocant, exorcizant.

3. E o crîmă să folosești azi limbașul esopic, spunea Pintilie. Dar ce poate fi mai realist, mai direct decît parabola luptei pentru putere și consecințele ei din *Hotelul lui Piță* decît masacrul inocenților din *Balanța* sau finalul de infern al *Patului lui Daneliuc*. Ordinea lor nu contează. Clasamentele aparțin sportului, nu artei.

GABRIEL DIMISIANU

Filmul surprinde, cu știuta veră sarcastică a lui Daneliuc, grotescul din viața noastră cotidiană și este, în latura aceasta, memorabil. Ca și altădată, regizorul alunecă totuși în exces de recuzită simbolică și în trivialitate, un efect al faptului că marele său talent nu este vogheat, din nefericire, și de o necesară conștiință a măsurii artistice. *Croaziera* și *Probă de microfon* (recent revăzut), și poate și Iacob, rămîn și după *Patul conjugal*, după mine, operele cele mai bune ale lui Daneliuc.

CORNEL NISTORESCU

Croaziera tranziției

Curvă sau senator, polițist sau bînățiar, somer sau afacerist, toți sint o apă și-un pămînt și nu se pot sustrage tranziției. *Patul conjugal* este un fel de *Croaziera* Epocii Iliescu, o radiografie la limita cîrverită-ului, făcută cu răutatea deja "clasică" a regizorului, cu ură chiar, și împărțită cu elemente care să țină casa. Cred că este prea devreme pentru o opinie bazată numai pe criterii estetice. Ne aflăm însă în fața unui produs artistic conectat total la realitatea acestei perioade. Toată mizeria, umorul negru, disperarea, toate nouățile din limbajul tranziției primesc un sut în fund din partea unui om care nu iartă nimic. Nici prostia, nici ezitarea, nici stricăciunea. Iată de ce *Patul conjugal* mi se pare o lamă nemiloasă purtată pe față și visul este grotesc. Nici măcar el nu reprezintă o șansă de salvare. Daneliuc nu știe să rîdă în stilul lui Caragiale. Ca un chirurg serios îl continuă să deschidă rânilor infectate, tumorile. Si cu toate acestea spectatorul rîde. Într-o vreme cînd politicienii se imbată cu apă rece și hâmărie patriotard despre condiția lor europeană, Daneliuc vine și ne reamintește că, în ciuda săpunului Duru, încă nu am dobîndit reflexul de a ne spăla pe mîni înainte de masa de prânz.

Riscă *Patul conjugal* să fie o fotografie cinică a unei stări de spirit? Este, și în loc să fie refuzată, lumea se înghesuie să o privească. Semn că, indiferent de starea în care suntem și de cît de dureroase sunt imaginile, oamenii continuă să aibă nevoie de adevăr. Or, într-o lume în-

care minciunii s-au cocoțat în virful piramidei, un asemenea sentiment este confortant și are meritul de a întreține speranță.

VASILE POPOVICI

1) Mi-a plăcut filmul, mai puțin o anumită teatralitate a jocului actorilor, în special în prima parte. Era o teatralitate intenționată, actorul făcea cu ochiul celui care-l filma și spectatorului în stilul anilor '70-'80 din cinematografia mondială, deci teatralitatea devinea un fel de intenție de autor.

2) Cred că mesajul profund al filmului este lipsa de speranță în ceea ce nu învește. Sintem o societate nu numai boala, având deci sănsa de a fi vindecată vreodată, ci atinsă pînă la celula fizică, cum sugerează ultimele scene ale filmului. Există și o precaritate a montajului și aproape o neglijență de decor care se supraadăugă temei precărăji noastre colective. Scenele se îmbucă păstrând vizibilă lipitura și tăietura pe film, ca și cînd e ceva neînținut, o schiță.

3) Despre Hotel de lux, Balanța și Patul conjugal s-a vorbit destul de mult în ultima vreme.

Sint trei filme despre societatea românească destul de diferite ca factură unul de celealte. Trebuie să mărturisesc că am suportat greu Hotel de lux, fiindcă e greu să mai suporti azi parabolele, și pentru că formula s-a consumat înainte de căderea lui Ceaușescu sau în orice caz a regimurilor comuniste din Estul Europei, Balanța lui Pintilie, care mi s-a părut absolut admirabilă, și Patul conjugal, pe care l-am văzut aseară. Nu m-am putut opri să nu compar Balanța și Patul conjugal. Dacă Pintilie se remarcă printr-o copleșitoare inteligență de regizor, prin urmărirea în detaliu a fiecărei scene cu o inepuizabilă fantezie de a lucra amănuntul, în schimb Daneliuc are o spontaneitate mai mare și o intuiție care descorează pînă în profunzime starea de confuzie și de alienare care caracterizează în mod definitiv societatea noastră.

ADINA DARIAN

Sint filme care – indiferent de păreri – marchează o dată. Este și cazul Patului conjugal în traiectoria filmului românesc. Filmul poate fi perceput, prin obstinația sa negativistă, extrem de socant.

Dar a șoca nu a fost și a rămas unul dintre atributele artei? Si oricum este unul din atributele constante ale filmelor lui Mircea Daneliuc.

In ceea ce mă privește, am comunicat cu filmul nu în realitatea sa imediată, nu l-am văzut nici, aşa cum s-a spus, doar ca o comedie neagră, ci ca o comedie absurdă. "Omul este capabil să facă ceea ce este incapabil să imagineze", spunea René Char. În multe sensuri, personajele din Patul conjugal îmi par a ilustra definitia marelui poet suprarealist. De altfel, cineastul ne avertizează explicit prin cîteva replici-cheie: "V-am spus că o să fie oribil... Mie nu-mi place povestea asta, am să-o opresc..." Dar nu o opreste, realizând un film incomod, desigur, dar al căruia impact poate deveni obsesiv. Ce-si poate dori mai mult un cineast?

Trăim într-o lume care ne provoacă mirări și indignări la tot pasul. Cite nu ne par ridicol! "Căutați ridiculul și îl veți găsi", scria Jules Renard. Daneliuc l-a găsit și l-a ridiculizat printr-o exagerare programată pînă la absurd. El vede viața ca o glumă sinistră. Si noi o percepem cu atit mai sinistră cu cit ei astul captează prezentul care ne poartă, zi de zi, la încercare nervii. Ca și filmul. Daneliuc ne previne că distanța dintre ce se întâmplă altora și ce și se poate întâmplă își se anulează într-o clipă.

Nimic nefiresc ca eroul – responsabil de sală de cinema – să vadă peste tot scenarii. Îngrijorat, el poartă pe străzi o pancartă ca omul-sandviș, pe care scrie: "Români, vi se pregătește ceva!".

Noi ajungem acasă, deschidem radioul, televizorul și auzim: "La Calafat..."

Anchetă realizată de
OANA ARMEANU

VICTOR NEUMANN

EVREITATEA ȘI PROBLEMA CREȘTINĂ

Cu toate că relația creștinismului cu iudaismul a fost cercetată din variate unghiuri, ea continuă să fie o temă de mare interes pentru scriitori, oameni de știință, politicieni și exegeti teologali. De-a lungul secolelor de conviețuire ea devine, nu arareori, prilej al disputelor pasionale, iar astăzi, dacă polemicile ori campaniile partizanale reapar în prim-planul vieții publice, se datorează ignoranței, indiferentismului sau, dimpotrivă, intereselor meschine ale unor grupuri cu o coloratură politică radicală.

Culegerea recent apărută, sub titlu Creștinism și antisemitism, purtând semnatura a trei mari gînditori ruși din secolul al XIX-lea și din prima jumătate a secolului al XX-lea, V. Soloviov, N. Berdiaev, Gh. Fedotov (traducere, prefată și comentarii de Janina și Ion Ianoși, Editura Humanitas), dezvăluie importanța înțelegerei iudaismului de pe pozițile religiei creștine. Ea este un eveniment editorial peste care nu se poate trece cu indiferență. Mai cu seamă că, în această perioadă de criză și de confuzii ideative, unele reviste cu o îngrijorătoare audiență în România și-au făcut un obiect în a-i ocări pe evrei, denunțând înseși considerentele creștinismului.

Textele selectate sub titlul de mai sus conțin explicații deosebit de complexe cu privire la evoluția raporturilor dintre evreitate și creștinătate; decodează cauzele antagonismului multisecular, dar mai ales caută să înțeleagă resorturile adînci ale fiecărei credințe, reluând întrebările de bază despre evreitatea lui Iisus, în sensul continuității dintre iudaism și creștinism.

Cele trei studii selectate pentru această culegere sunt remarcabile prin densitatea ideilor, prin refuzul oricărei îngustimi: națională, socială, religioasă. Antisemitismul, incompatibil cu adevărul creștinism, este dezvăluat – și acest lucru reiese în cazul fiecărui autor în parte. Personalitatea iudaică este descoperită prin intermediul Vechiului Testament, prin observații asupra poporului lui Israel, având propria sa reprezentare teocratică originală în mijlocul popoarelor cu o religie distinctă. Filosofii ruși sunt preocupati nu doar de texte fundamentale ale iudaismului, dar și de sfera vieții uman-materiale a evreilor. Pledoaria lui Vladimir Soloviov tinde spre unirea universală, spre pacea universală, aducînd drept argument orfandurea lucrurilor prin rațiunea umană și "însuflețirea ei cu sentimentul omenesc". E vorba despre o reprezentare creștină a evreității, ceea ce a presupus reanalizarea ei și prințro exgeză a Noului Testament.

In protestul său față de antisemitismul din presa rusă (1890), Soloviov arată că asemenea mișcări reprezintă încalcarea celor mai importante cerințe ale dreptății și iubirii de oameni. "În toate neamurile există oameni iosoici și rău, dar un neam iosoic și rău nu poate exista, căci acest lucru ar înălța răspunderea morală individuală; în consecință, orice declaratie sau manifestare împotriva evreilor ca atare denotă fie o irațională înclinație spre un egoism național orb, fie vreun interes personal și, prin urmare, nu poate fi în nici un caz justificată." Cu atit mai puțin de pe pozițile religiei creștine. Din punct de vedere creștin – și aici reflectările lui Berdiaev merită o atenție cu totul specială – antisemitismul răsărit este de neconceput, mai cu seamă că intră în flagrantă contradicție cu înșâși ideea universalismului. Ideologia antisemita reprezintă în optica autorului "un față grad de dezumanizare", ea negînd personalitatea individului, prin apelul ei la fiziolgie, la anatomie, la apucăturile barbare. Este de neconceput, fiindcă înșâși religia creștină vede în fiecare om chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Berdiaev observă că nu numai racismul, dar și naționalismul este inacceptabil pentru conștiința creștină. El propune și cîteva clasificări ale antisemitismului, după acela religios, situînd alte două tipuri de înțîlniri în istoriile medievală, modernă și contemporană: economic și politic. "Ura față de evrei este deseori expresia căutării unui tap îspășitor... Terenul emoțional este totdeauna pregătit pentru crearea mitului privitor la un complot mondial evreiesc, la forțele secrete ale «iudeo-masoneriei»." În aceeași notă sunt scrise și observațiile lui Gh. Fedotov în legătură cu modul de a pune problema evreiască; pentru acest gînditor, răzbunarea față de evrei înseamnă ieșirea națiunii respective din starea de umanitate.

Ediția apărută la Humanitas indică, o dată mai mult, de ce a fost necesară revenirea la ținuta științifică de difuzare a textelor, la criteriile consacrate de selecție, adnotare și prezentare. Colaborarea dintre Janina Ianoși și Ion Ianoși în elaborarea acestei ediții atît de utilă culturii românești actuale, aflată într-un moment de criză, arată cum trebuie și cum pot fi făcute recuperările, cum pot fi înțelese și răspîndite ideile, cările de referință în general.

Ion Bitzan/cARTE

DAN PERJOVSCHI

Povestea "cărtii"

Ce este cARTE?

O expoziție de obiecte plastice centrate pe ideea cărtii.

Cărti-varză, cărti-miner, jurnale, biblioteci arse.

Cărti-memorie, cărti-ghem, "cartea politică a românului".

Cine expune în cARTE?

35 de artiști români contemporani (100 de lucrări).

DE CE AR FI PUTUT FI cARTE LA ACEASTĂ ORĂ O EXPOZIȚIE OBOSITĂ, UN SUBIECT EPUIZAT?

Pentru că:

1) Tema a fost des ușitată în lume. (Există galerii specializate. Mari expoziții internaționale au tratat deja subiectul – vezi DOCUMENTA 5 de la Kassel.)

2) "Facerea" expoziției a durat mult prea mult. Începînd cu 1980, cu intermitențe, pînă în 1990, cînd ideea comemorării arderii B.C.U. devine destul de puternică pentru a stringe la un loc artiști plastici, arhitecți, actori, literati. Se preconiza o expoziție în ruinele bibliotecii, cuplată cu happening-uri de stradă. De la vorbă la faptă s-au interpus în ordine: incapacitatea organizatorică, lipsa acută de fonduri financiare, obtuzitatea oficială.

Mineriada din iunie 1990 a desăvîrșit neputință. Cărțile (universitare) și, prin recul, cARTE, au fost din nou victime.

Proiectul abandonat (frică, lehamite) s-a reluat ulterior etapizat: Bistrița – în toamna lui '90, Cluj – '91, ca să fie realizat (doar de plasticeni) în mai 1991 la Muzeul Colecțiilor din București.

3) COMEMORAREA. O singură idee poate deveni limitativă sau plăticoasă. Prea multe lucruri de evitat: melodramaticul, locurile comune, pastișă.

4) EMOTIE și CALOFILIE. Au predominat determinarea emoțională, estetismul, lucrurile frumoase, tactul, abundența de lucrări și răspunsurile pripite la temă. Deși interesantă, cARTE din '91 lasă destul loc de îndoială și confuzie.

DE CE ATUNCI NU E cARTE O EXPOZIȚIE TERMINATĂ, SLEITĂ? CE E NOU ÎN cARTE? CE POATE INTERESA?

1) Locul. De Zonnehof Amersfoort – Olanda.

2) Reevaluarea. Defectele și calitățile expoziției au trebuit cîntărite din nou. A plăcut și s-a cerut tocmai abundența și motivația emoțională. (Nouă ni s-au ars cărți.)

Interesante sunt acum:

• plasarea demersului într-un cimp cultural (chiar cînd accentele sunt politice)

• plăcerea obiectului, calofilia, frumusețea suprafețelor, texturile

• ramificările conceptuale. Principiul unificator e acum diversitatea.

Aceste puncte nu ar fi fost de ajuns pentru a face expoziția viabilă. Și atunci:

1) s-a renunțat la strictetea unei unice idei (bibliocidul)

2) nucleele principale de lucrări (Bitzan, Brătescu, Stendil etc.) au fost extinse

3) au apărut nume noi și lucrări noi

4) s-a periat expoziția (din 80 artiști rămînind 35)

5) s-a tipărit un material teoretic însoțitor (catalog).

S-a ajuns la o revigorare conceptuală, păstrîndu-i-se expoziției personalitatea. Într-un mediu occidental în care de regulă conceptul i se subordonează realizarea, și în care detalii și estetismul sunt suprimate sau devin secund în sine, cARTE are datele de a impune dacă nu un mod "nou" de acces spre temă (carte-artă), măcar unul "uitat".

Un președinte care a eșuat plasându-se deasupra legilor

• o ceartă de familie care duce la formarea unei comisii parlamentare de anchetă

• deși ieșită după 30 de ani de dictaturi militare, Brazilia s-a dovedit a fi o țară în care o casetă video poate duce la demiterea unui președinte

• "Collorgate" a scos la lumină legăturile de afaceri între președintele și finanțatorul campaniei sale electorale

• rolul presei și al justiției în destituirea președinților

Declanșată în urmă cu opt luni, criza politică braziliană a luat sfârșit pe 29 decembrie 1992 prin demisia președintelui Fernando Collor de Mello, la puțin timp după deschiderea procesului său în fața Senatului.

Scandalul "Collorgate" (după numele afacerii "Watergate", ce a dus, în 1974, la demisia președintelui american Richard Nixon) a izbucnit în mai 1992, în urma unui conflict între frațele mai mici ai președintelui, Pedro Collor de Mello, și principalul finanțator al campaniei prezidențiale, Paulo Cesar Farias. Denunțând plasamentele financiare ale antreprenorului, cheltuielile sale imense și prea modestele impozite plătite, Pedro Collor l-a atacat și pe frațele său, președinții Braziliei, declarind că detine "o casetă care, dacă ar fi făcută publică, ar duce la căderea guvernului". Considerate la început ca "certuri de familie", declarațiile fratelui președintelui au dus în cele din urmă la formarea unei comisii parlamentare de anchetă.

"Care dintre noi nu trăiează puțin la impozite?"

La scurt timp după întîlnirea de la Rio în legătură cu mediul înconjurător s-a înregistrat demisia purtătorului de cuvânt al președinției și cea a ministrului Educației. Într-o săptămână, bursele de la Rio și São Paulo au înregistrat căderi de 7 %. Procedura de destituire (necesitând aprobatarea a 2/3 din parlamentari), "impeachment"-ul (termen american folosit și în timpul afacerii "Watergate"), de negăsind cu cîteva săptămâni înainte, a început să se contureze. Investigațiile scoaseră la lumină o serie de legături de afaceri între președintele și finanțatorul campaniei sale electorale; președintele Confederației patronale din São Paulo declarase presei: "Toti suntem coruți". Președintele partidului majoritar, cel ce îl susține în timpul campaniei electorale pe Collor, la acuzația că "își ascunde veniturile" răspunse: "Care dintre noi nu trăiează puțin la impozite?".

Chiar în timpul anchetei, presa a descoperit trecerea a peste 93 milioane dolari de-a lungul ultimilor doi ani în conturile apropiaților președintelui (inclusiv cel al Rosanei Collor, soția președintelui) și a dat în vîlegă, prin afirmațiile directorului principalului "holding" de materiale de construcții din Brazilia, traficul de influență.

Dintr-o populație de 150 milioane, 60 milioane de brazilieni trăiesc într-o misericordie cumpătită, iar inflația pe anul în curs va ajunge la 1.400 %. Dezvăluirile au socat, de aceea, opinia publică.

După aceste dezvăluiri, glasul societății braziliene începe să se facă auzit, mai ales prin biserică catolică și prin diferite mișcări protestante. În vicepreședintele Itamar Franco (cel ce va lua locul lui Collor în cazul unei destituiri) începe, de altfel, consultările cu opoziția pentru formarea viitorului guvern. În același timp, președintele lansa apeluri tot mai frecvente de la televiziune, cerind populației "să fie alături de el, să nu-l lasă singur" (frază folosită în ultima campanie electorală). Condamnând energetic "sindicatul loviturii de stat", președintele Collor declară că este decis să nu părăsească reședința prezidențială Planalto decât mort, încheind ironice că nu are de gînd "să se sinucidă" (fusese investit în martie 1990 și mandatul său urma să expire în ianuarie 1995).

Procedura de destituire a unui președinte

Ancheta parlamentară se încheie pe 11 august prin audierea personajului cheie al afacerii, Paulo Cesar Farias (se vor aduce mai tîrziu dovezi despre legăturile sale cu traficanții de droguri), care declară, cînic, că dovedă manipulările sume de 330 milioane dolari ce a alimentat corupția și traficul de influență și o pură inventie.

Într-o ultimă încercare de a demonstra lumii că este în continuare iubit de "popor", bazîndu-se esențialmente pe faptul că la demonstrațiile organizate de opoziție se adunau doar cîteva sute de oameni, Collor însearcă să organizeze o manifestație, "pentru a arăta lumii de care parte se află majoritatea", înaintea publicării concluziilor anchetei Comisiei parlamentare, programată pe 22 august. Președintele ceruse susținătorilor chemați duminică 16 august la manifestația de la Rio de Janeiro să fie îmbrăcați în costume naționale. Dar cei 100.000 participanți vor fi îmbrăcați în negru sau mov (semn de durere) și îi vor cere demisia. Pînă și în Partidul Frontului Liberal, singurul susținător al președintelui, încep să apară divizuni, unul dintre membrii marcanți, guvernatorul Joachim Francisco, desolidarizîndu-se de președinte "din motive etice și morale".

Pe 24 august, pe posturile naționale de televiziune se transmite Raportul Comisiei parlamentare de anchetă, denunțînd practicile ilegale și corupția cabinetului Collor cu următoarele concluzii: "Este evident că Domnul Președinte al Republicii a avut importante avantaje economice de-a lungul celor doi ani și jumătate de mandat, mai ales sub forma unor depunerî băncare pe conturile secretarei, nevestei, secretarei acesteia, fostei neveste, surorii și mamei sale. Aceste fapte sunt contrare principiilor inscrise în Constituție,

incompatibile cu demnitatea, onoarea și funcția de șef al Statului".

Odată publicat Raportul Comisiei parlamentare, procedura de destituire a președintelui este clar definită de Constituție. Orice cetățean brazilian poate să adreseze o "denuntare" președintelui Camerei Deputaților. Dacă acesta decide că este valabilă, o comisie specială este formată de îndată, emînd un aviz asupra acceptării cererii; supus apoi votului Camerei Deputaților, el trebuie ratificat cu o majoritate de 2/3. Urmează apoi ca o comisie să adreseze șefului statului o plîngere la care acesta trebuie să răspundă în termen de 20 de zile. În urma răspunsului președintelui, comisia supune din nou votului Camerei Deputaților avizul său asupra răspunsului președintelui, tot cu o majoritate de 2/3; aceasta poate decide fie întreruperea acțiunii, fie să trimîtă acuzație Senatului (crime comise în timpul mandatului), fie să-l trimîtă Curții Supreme de Justiție (crime de drept comun). Din acest moment, președintele va fi eliberat din funcție, fiind înlocuit cu vicepreședintele, în așteptarea verdictului final ce trebuie dat în maximum 180 de zile.

"Cei ce cred că-mi pot întrerupe mandatul preșidențial se înșeala"

În ciuda manifestațiilor antiprezidențiale care se înmulțesc, președintele Collor se adresează poporului brazilian,

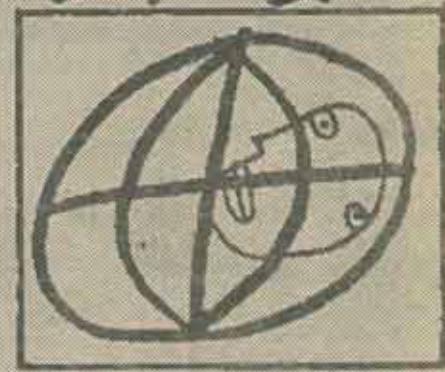
prin intermediul radioului și televiziunii, afirmînd că "cei ce cred că-mi pot întrerupe mandatul se înșeala; am încredere în aliații mei și stiu că nu se vor lăsa intimidati de cei ce cred că servesc poporul, dar în realitate îi fac mai mult rău".

Opoziția depune pe 1 septembrie cererea oficială de destituire a președintelui. Pentru a evita conflictele în viitorul guvernului, ea va fi depusă de două personalități apolitice: președintele Asociației presei braziliene și președintele Ordinului avocaților brazilieni.

Sotia președintelui, Rosana Collor, condamnată în urmă cu zece zile să plătească statului 10.000 dolari, prețul unei petreceri date în onoarea celei mai bune prietene, se vede din nou inculpată, de data aceasta pentru deturarea a 175.000 dolari din contul unei asociații care o conducea în contul unei asociații-fantom condusă de mama sa.

7 septembrie, sărbătoarea națională braziliană, a prilejuit o nouă manifestație antiprezidențială. Collor este învîntuit de populație ce pare hotărîtă să încheie cît mai repede cu scandalul preșidențial, economia braziliană fiind practic paralizată de la începutul scandalului. Diversele tentative de a-i convinge pe Collor să demisioneze eşuează. Săptămînalul Veja pune paie pe foc, publicînd fotografii ale reședinței prezidențiale (proprietatea lui Collor, acesta refuzînd în momentul investituirii

LUMEA

sale să locuiască în reședința oficială, pentru a trăi "ca orice cetățean de război". Lucrările de transformare a acesteia în necesitățile de un parc exotic de 13.000 m², cu copaci aduși din Africa, zece cascade, crapii japoanezi etc., un tablou de neimaginat pentru cetățeanul de rînd care votase un președinte autohtionul "cavalerul luptei împotriva corupției".

Între timp, președintele Camerei l-a anunțat pe președintele Collor că își va putea prezenta apărarea pe 15 septembrie.

Destituirea unui "cavaler al luptei împotriva corupției"

În așteptarea deznodămîntului, o mulțime de 700.000 de locuitori ai orașului São Paulo au cerut demisia neîntrîziată a președintelui. Discursul acestuia conținea insuflare la adresa tuturor opozantilor. Vechiul președinte al Adunării naționale este catalogat "bătrîn senil", actualul - "canalie" iar fostul președinte brazilian "hot patentat". Între timp, justiția braziliană îl destituise pe președintele Bancii Naționale braziliene, acesta fiind bănuit că ar utiliza fondurile bancii pentru a-i convinge pe parlamentari nedesciși să-si sustină pe președinte în momentul votului de destituire (un milion de dolari pentru o abținere).

Răspîndînd, pe 23 septembrie, cele două contestații depuse de Collor, Curtea Supremă de Justiție cîștigă cu o majoritate zdrobitoare de 90 % (441 din cei 503 deputați), președintele Fernando Collor de Mello este destituit pe 29 septembrie și înlocuit de vicepreședintele Itamar Franco.

Joi 12 noiembrie, Collor este inculpat de procurorul general al Braziliei pentru corupție pasivă și asociere cu răufăcători, devenind astfel delincvent de drept comun și putînd fi judecat de Tribunalul Federal Suprem, singurul organ juridic competent în judecarea crimerelor de drept comun. Găsit vinovat, Collor riscă 8 ani de pușcărie.

Într-o ultimă tentativă dispersă de a amâna votul senatorilor, Collor recurge, pe 21 decembrie (cu 24 de ore înainte de data fatidică), pe cei doi avocați ce urmău să-l apere. Această lovitură de teatru survine în momentul în care un sondaj Gallup arată că 87 % din brazilieni doresc destituirea definitivă a președintelui suspendat.

Ultimul act al afacerii "Collorgate" are loc pe 30 decembrie 1992, recunoscut și de senatori (76 voturi contra 3) vinovat de corupție. Collor este în același timp condamnat la 8 ani de suspensare a drepturilor sale civile, nemaiputînd ocupa nici un post public pînă în anul 2.000. Indicind clar că are intenția să-și continue activitățile politice, Collor a dezmințit în fața presei zvonurile conform cărora are intenția să părăsească Brazilia, declarînd: "Aici este locul meu, în fața lui Dumnezeu, a patriei și a opiniei publice".

Pe 4 ianuarie, Curtea Supremă Federală, care-l urmărește pe Collor pentru crime de drept comun, l-a anunțat că nu are dreptul să părăsească țara fără autorizația ei.

Prin condamnarea președintelui Collor, exemplara stabilitate a tuturor instanțelor braziliene, de la cea legislativă pînă la cea judecătoare, a demonstrat că tînără democrație braziliană (pînă în 1984, Brazilia a avut parte de 30 ani de diverse regimuri militare) nu este cară și că opinia publică nu poate fi dusă aşa ușor de naș.

Gabriela Adameșteanu (redactor-șef), Rodica Palade (redactor-șef adjunct), Andrei Cornea (redactor-șef adjunct), Gabriel Andreescu, (publicist comentator), Andreea Pora (șef secție), Oana Armeanu (redactor), Mariana Dinu (secretar general de redacție), Dan Perjovschi (grafician), Anton Burtea (șef serviciu tehnic), Cornelia Nicolae (contabil), Radu Dobândă (șef serviciu corecțuri), Manuela Gheorghiu (corecțuri), Gina Marin (foto-reporter), Dildina Marc, Maria Filip (procesare texte), Mircea Ionescu, Ioan Condor, Mihaela Chișiu, Flori Sava (difuzare)

Responsabil de număr: Gabriela Adameșteanu

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Telefon 614.17.76, Fax. 614.15.25. ISSN 1220-5761

Tiparul executat la
"PROGRESUL
ROMÂNESC SA"

Calea Pieaveli 114
Tehnoredactare computerizată
Vuli Alexandru